

It- och postfrågor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas 44 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2011 om it-politik, elektroniska kommunikationer, grundläggande betaltjänster samt post.

Utskottet konstaterar att regeringen har vidtagit ett flertal initiativ för att säkra genomförandet och en god uppföljning av den digitala agenda för Sverige som presenterades hösten 2011. Utskottet konstaterar också att det görs omfattande insatser för att ytterligare förbättra tillgången till elektroniska kommunikationer i landet och för att göra Sverige till ett informationssamhälle för alla. Utskottet bedömer vidare att lämpliga åtgärder har vidtagits för att komma till rätta med de problem som har uppkommit i samband med det tekniskifte som har inletts i delar av det traditionella fasta kopparnätet. I betänkandet behandlas även frågor om regleringen av elektroniska kommunikationer, ägandet av it-infrastruktur, fri programvara och öppna standarder, it och miljön, positionering vid nödsamtal, grundläggande betaltjänster, postservice samt arbetsmiljön för brevbärare. Utskottet avstyrker samtliga motionsförslag, bl.a. med hänvisning till pågående arbete.

Tio reservationer (S, MP, SD, V) och ett särskilt yttrande (S) finns i betänkandet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Utskottets överväganden	7
Digitala agendan	7
Delaktighet i informationssamhället	10
Tillgång till elektroniska kommunikationer	14
Teknikskifte i delar av det fasta telefontätet	26
Regleringen av elektroniska kommunikationer	31
Ägande av it-infrastruktur	33
Fri programvara och öppna standarder	35
It och miljön	37
Positionering vid nödsamtal	40
Grundläggande betaltjänster	41
Postservice	43
Arbetsmiljön för brevbärare	45
Reservationer	47
1. Delaktighet i informationssamhället, punkt 2 (S, MP, V)	47
2. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 3 (S, V)	48
3. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 3 (MP)	50
4. Teknikskifte i delar av det fasta telefontätet, punkt 4 (S, MP, V)	51
5. Ägande av it-infrastruktur, punkt 6 (SD)	52
6. Ägande av it-infrastruktur, punkt 6 (V)	53
7. Fri programvara och öppna standarder, punkt 7 (MP, V)	53
8. It och miljön, punkt 8 (MP, V)	54
9. Grundläggande betaltjänster, punkt 10 (S, MP, V)	55
10. Postservice, punkt 11 (S, MP, V)	56
Särskilt yttrande	57
Arbetsmiljön för brevbärare, punkt 12 (S)	57
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	58
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	58
 <i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Tillgång till bredband	16
Tabell 2 Stöd för bredbandsutbyggnad	17

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Digitala agendan

Riksdagen avslår motion

2011/12:T304 av Andreas Carlson och Lars-Axel Nordell (båda KD)
yrkande 1.

2. Delaktighet i informationssamhället

Riksdagen avslår motion

2011/12:T419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkande 14.

Reservation 1 (S, MP, V)

3. Tillgång till elektroniska kommunikationer

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:T217 av Maria Stenberg (S),

2011/12:T218 av Christer Engelhardt (S),

2011/12:T241 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S),

2011/12:T249 av Marianne Åhman och Anita Brodén (båda FP)
yrkande 1,

2011/12:T263 av Roger Tiefensee och Anders Flanking (båda C),

2011/12:T266 av Karin Enström (M),

2011/12:T305 av Andreas Carlson (KD),

2011/12:T354 av Betty Malmberg m.fl. (M),

2011/12:T362 av Désirée Liljevall (S) yrkande 2,

2011/12:T419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkande 8,

2011/12:T422 av Clas-Göran Carlsson och Tomas Eneroth (båda S),

2011/12:T429 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 32–35, 37 och
38,

2011/12:T432 av Emil Källström och Helena Lindahl (båda C),

2011/12:T445 av Jörgen Hellman m.fl. (S) yrkande 1 i denna del,

2011/12:T447 av Gunnar Sandberg m.fl. (S) och

2011/12:MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 4 och 5.

Reservation 2 (S, V)

Reservation 3 (MP)

4. Teknikskifte i delar av det fasta telefnätet

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:T251 av Isak From m.fl. (S),

2011/12:T294 av Krister Örnfjäder (S) och

2011/12:T413 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S).

Reservation 4 (S, MP, V)

5. Regleringen av elektroniska kommunikationer

Riksdagen avslår motion

2011/12:T304 av Andreas Carlson och Lars-Axel Nordell (båda KD)
yrkandena 2 och 3.

6. Ägande av it-infrastruktur

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:T419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkandena 9 och 10 samt

2011/12:T468 av Erik Almqvist (SD).

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (V)

7. Fri programvara och öppna standarder

Riksdagen avslår motion

2011/12:T419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkandena 11–13.

Reservation 7 (MP, V)

8. It och miljön

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:T355 av Johan Löfstrand och Louise Malmström (båda S)
och

2011/12:T419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkandena 6 och 7.

Reservation 8 (MP, V)

9. Positionering vid nödsamtal

Riksdagen avslår motion

2011/12:T239 av Ingemar Nilsson (S).

10. Grundläggande betaltjänster

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:T394 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S) i
denna del och

2011/12:N249 av Jan R Andersson och Sten Bergheden (båda M)
yrkande 4.

Reservation 9 (S, MP, V)

11. Postservice

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:T290 av Irene Oskarsson (KD) och

2011/12:T394 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S) i
denna del.

Reservation 10 (S, MP, V)

12. Arbetsmiljön för brevbärare

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:T417 av Agneta Gille m.fl. (S) och

2011/12:T448 av Jasenko Omanovic och Ingemar Nilsson (båda S).

Stockholm den 29 maj 2012

På trafikutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (S), Jan-Evert Rådström (M), Eliza Roszkowska Öberg (M), Monica Green (S), Lars Mejern Larsson (S), Sten Bergheden (M), Suzanne Svensson (S), Lars Tysklind (FP), Leif Pettersson (S), Anders Åkesson (C), Lars Johansson (S), Edward Riedl (M), Annelie Enochson (KD), Tony Wiklander (SD), Siv Holma (V), Christer Akej (M) och Annika Lillemets (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 44 motionsyrkanden om it-politik, elektroniska kommunikationer, grundläggande betaltjänster samt post med utgångspunkt i 28 motioner från allmänna motionstiden 2011.

Utskottet har tidigare under riksmötet behandlat målfrågor om it-politiken i betänkandet Utgiftsområde 22 Kommunikationer (bet. 2011/12:TU1).

Utskottet informerades den 13 oktober 2011 av företrädare från Telia Sonera om de pågående förändringarna i det fasta telefoninätet (det s.k. teknikskiftet). Även generaldirektör Göran Marby, Post- och telestyrelsen, informerade utskottet i denna fråga den 27 oktober 2011 och om vissa postfrågor. Vidare informerades utskottet den 22 november 2011 av it- och energiminister Anna-Karin Hatt om den digitala agendan för Sverige. Under ärendets beredning informerades utskottet slutligen också den 17 april 2012 av företrädare från Svenska stadsnätsföreningen.

Utskottets överväganden

Digitala agendan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att följa upp arbetet med den digitala agenda för Sverige som regeringen presenterade hösten 2011. Utskottet konstaterar att regeringen har vidtagit ett flertal initiativ för att säkra genomförandet och en god uppföljning av agendan.

Bakgrund

Regeringen presenterade den 6 oktober 2011 en ny it-politisk strategi, *It i människans tjänst – en digital agenda för Sverige* (dnr N2011/342/ITP). Agendan är en sammanhållen strategi där regeringen presenterar ambitioner och insatser för att ta till vara de möjligheter som digitaliseringen ger och samtidigt utnyttja statens befintliga resurser bättre. Genom agendan samordnas och kompletteras regeringens insatser på it-området, exempelvis inom digitalt innanförskap, digital kompetens, entreprenörskap och företagsutveckling, informationssäkerhet, infrastruktur, standarder samt forskning och innovation. Agendan är ett avstamp för en process som ska leda till uppfyllandet av det riksdagsbundna it-politiska målet att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87).

För att nå det it-politiska målet och möta de utmaningar som finns på både global och nationell nivå identifierar regeringen i agendan, med utgångspunkt i it-användarens perspektiv, ett antal åtgärder och insatser inom fyra strategiska områden.

- *Lätt och säkert att använda:* När allt mer i samhället blir digitalt är det viktigt att alla kan ta del av de möjligheter som skapas. Det handlar bl.a. om att kunna använda internet och andra digitala tjänster i vardagen.
- *Tjänster som skapar nytta:* Det finns behov av attraktiva och lättanvända digitala tjänster för olika delar av livet. För att möta dessa varierande behov behövs ett stort och varierat utbud av tjänster som utvecklas av både privata och offentliga aktörer.
- *Det behövs infrastruktur:* För att det ska vara möjligt att använda och erbjuda digitala tjänster behövs en grundläggande infrastruktur med väl fungerande elektroniska kommunikationer. En viktig förutsättning är att det finns en god tillgång till telefoni och bredband i alla delar av landet.

- *It:s roll för samhällsutvecklingen:* Den ökade digitaliseringen påverkar alla samhällsprocesser och samhällsprocedurer i Sverige och globalt. Flera av de viktigaste faktorerna för pågående samhällsförändringar nationellt och globalt kommer från utvecklingen och användningen av it. Det handlar bl.a. om it:s roll för ett mer hållbart samhälle, för global utveckling, för hur forskning och innovation kan bedrivas m.m.

Det framhålls i den digitala agendan att alla har en roll att spela för att det it-politiska målet ska kunna uppnås. Regeringens huvudsakliga uppgift uppges bl.a. vara att skapa goda förutsättningar genom regler, att formulera politiska mål, att undanröja hinder för utvecklingen och att driva på digitaliseringens möjligheter på global och nationell nivå. Marknadsaktörerna å sin sida väntas stå för innovativa tjänster och affärsmodeller, teknisk utveckling och investeringar i infrastruktur. Utgångspunkten är att digitala tjänster och infrastruktur tillhandahålls av marknaden.

Motionen

Andreas Carlson och Lars-Axel Nordell (båda KD) välkomnar i motion 2011/12:T304 den digitala agenda som sedermera presenterades under hösten 2011. Motionärerna understryker i yrkande 1 vikten av att följa upp arbetet med agendan, så att resultatet blir en slagkraftig nationell it-politisk strategi.

Utskottets ställningstagande

Genom den digitala agenda som regeringen presenterade i höstas har Sverige för första gången någonsin en sammanhållen och horisontell strategi för alla de områden där it spelar roll. Utskottet välkomnar detta. Informationssamhället utgör i dag en grundläggande del av vårt samhälle och skär igenom ett stort antal sakområden. Inom ett flertal samhällsområden är i dag it, internet och bredband en förutsättning för att kunna nå uppsatta politiska mål. Det är därför enligt utskottets mening angeläget med ett samlat, horisontellt grepp om it-politiken.

I den digitala agendan redovisas över 150 olika insatser som ska medverka till att nå målet i agendan. Enligt vad utskottet erfarit har merparten av dessa insatser initierats eller kommer att initieras inom kort. Utskottet välkomnar detta och vill i sammanhanget också påminna om att riksdagen i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2012 beslutade om en anslagshöjning med 7 miljoner kronor för att genomföra förslag i den digitala agendan (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87).

I motion 2011/12:T304 (KD) yrkande 1 understryks behovet av att arbetet följs upp. Utskottet instämmer i detta och noterar därför med tillfredsställelse att även regeringen i den digitala agendan framhåller behovet av att följa upp och analysera utvecklingen inom alla berörda områden. Reger-

ingen konstaterar att det inte finns någon statlig myndighet som ensam ansvarar för de it-politiska frågorna; regeringen meddelar därför att den avser att inrätta en digitaliseringskommission som ska få i uppdrag att verka för att målet i den digitala agendan uppnås. Utskottet är positivt till detta. Digitaliseringskommissionen ska beskriva och analysera den faktiska utvecklingen mot det it-politiska målet och rapportera detta till regeringen. Kommissionen bör enligt regeringen också uppmärksamma och analysera problem och lämna förslag på lämpliga åtgärder som bidrar till att förverkliga det it-politiska målet. Det anges att kommissionens första uppgift är att utforma ett förslag till handlingsplan för arbetet för att verka för att målet i agendan uppfylls. Kommissionen ska dessutom efter samråd med relevanta parter utforma ett förslag på hur utvecklingen mot målet i agendan kan följas upp. Utskottet är positivt till regeringens initiativ och förutsätter att resultaten av digitaliseringskommissionens arbete även kommer att vidareförmedlas i redovisningen till riksdagen.

Utskottet vill vidare påminna om att regeringen i mars 2011 inrättade Digitaliseringsrådet, som fungerar rådgivande i frågor som gäller digitaliseringen av Sverige. Förutom sin rådgivande funktion är Digitaliseringsrådet också ett forum för strategiska diskussioner mellan regeringen och företrädare för olika samhällsområden. It- och energiminister Anna-Karin Hatt framhöll i samband med att rådet inrättades att dess arbete inte var begränsat till själva utformningen av den digitala agendan, men att rådet skulle ha en minst lika viktig funktion när den digitala agendan ska genomföras.

En viktig ledstjärna för arbetet med den digitala agendan har varit samverkan med det omgivande samhället. För att uppnå målet i den digitala agendan har organisationer och företag inbjudits att underteckna en avsiktsförklaring där de ställer sig bakom ambitionen att Sverige på bästa sätt ska ta till vara de möjligheter som digitaliseringen ger. Till dags dato har närmare 90 organisationer och företag valt att bli signatärer. Utskottet välkomnar detta.

För att sätta it i människans tjänst framhåller regeringen att den nationella digitala agendan behöver omvandlas till skraddarsydd regionala digitala agendor. Många län och regioner arbetar redan med frågorna, men ytterligare initiativ behövs. Regeringen har därför tidigare under året även lanserat ett regionalt signatärskap där länsstyrelser, landsting och regionförbund kan underteckna en avsiktsförklaring om att ta fram en regional digital agenda i bred samverkan med olika samhällsaktörer. Den regionala agendan ska fånga upp de initiativ som tas eller behöver tas i regionen för att bäst ta till vara digitaliseringens möjligheter. Utskottet är positivt till regeringens initiativ även i denna del och vill i sammanhanget framhålla den turné för regionala digitala agendor som it- och energiminister Anna-Karin Hatt genomför under 2012. Syftet med turnén är att, i rundabordsamtal, träffa såväl politiska beslutsfattare som företrädare för närings- och samhällslivet och uppmärksamma de län och regioner som har påbörjat

arbetet med att ta fram en egen regional agenda. Vid samtalen diskuteras signatärskapet och digitala agendor ur olika strategiska perspektiv: målbild, användning, e-tjänster och infrastruktur. I slutet av november kommer en nationell konferens att hållas där signatärerna och deras arbete kommer att presenteras.

Det finns enligt regeringen skäl att vägleda de länsstyrelser, landsting, samverkansorgan och kommuner som är intresserade av att ta fram digitala agendor. Regeringen beslutade därför i december 2011 att ge Länsstyrelsen i Örebro län i uppdrag att främja regionala och lokala initiativ att ta fram regionala och lokala digitala agendor (dnr N2011/7515/ITP). Uppdraget löper under 2012 och ska omfatta information och vägledning om hur man kan ta fram en digital agenda. Länsstyrelsen i Örebro län ska senast den 31 december 2012 redovisa vilka insatser som har gjorts och senast den 31 oktober 2012 lämna förslag på hur främjandearbetet med frivilliga regionala och lokala digitala agendor kan drivas vidare under 2013. Utskottet välkomnar detta.

Av redovisningen ovan framgår att regeringen har tagit ett flertal berömliga initiativ för att säkra genomförandet och en god uppföljning av den digitala agendan. Syftet med motion 2011/12:T304 (KD) yrkande 1 torde härigenom komma att bli väl tillgodosett. Motionsförslaget avstyrks följaktligen.

Delaktighet i informationssamhället

Utskottets förslag i korthet

Utskottet konstaterar att omfattande insatser sker för att göra Sverige till ett informationssamhälle för alla. Syftet med motionsförslaget om att skapa ökad delaktighet i informationssamhället blir därmed tillgodosett. Riksdagen avslår följaktligen motionsförslaget.

Jämför reservation 1 (S, MP, V).

Motionen

Siv Holma m.fl. (V) påtalar i kommittémotion 2011/12:T419 att drygt 20 procent av befolkningen saknar tillgång till eller använder inte internet i vardagen. Motionärerna lyfter därför i yrkande 14 fram behovet av att minska den digitala klyftan i samhället. De understryker att arbetet behöver intensifieras med informations- och utbildningsprojekt som riktar sig till människor som saknar tillgång till, och som av olika anledningar inte använder sig av, internet, t.ex. personer med olika funktionsnedsättningar och personer med utländsk bakgrund. Även behovet av jämställdhetsprogram framhålls.

Kompletterande information

Mål för it-politiken

Det nuvarande it-politiska målet beslutades i december 2011 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 87) och lyder:

Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.

Målet kompletteras av följande delmål (prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297):

Sverige ska ha bredband i världsklass. Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.

Statistik om tillgänglighet

Tillgängligheten till informationssamhället följs årligen upp av ett flertal aktörer:

- Post- och telestyrelsen (PTS) redovisar i rapporten *PTS bredbandskartläggning 2011* (PTS-ER-2012:11) att i oktober 2011 hade ca 99,99 procent av befolkningen tillgång till bredband. Antalet hushåll och företag som helt saknade tillgång till bredband bedömdes uppgå till ca 800.
- Statistiska centralbyrån (SCB) uppger i sin senaste undersökning om internetanvändningen, *Privatpersoners användning av datorer och internet 2011*, att under våren 2011 hade 93 procent av befolkningen i åldern 16–74 år tillgång till internet i hemmet, att jämföra med 91 procent året innan. Skillnaden mellan könen anges vara mycket liten. Internetanvändningen uppges öka i samtliga åldersgrupper. Högst tillgång till internet i hemmet har unga, högutbildade, studerande, personer med barn i hushållet samt personer i hushåll med hög inkomst. Det framhålls att äldre använder internet klart mindre än övriga grupper, men att skillnaderna mellan åldersgrupperna har minskat i takt med att internetanvändningen har ökat.
- Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.SE) meddelar i rapporten *Svenskarna och Internet 2011* att internet fortsätter att sprida sig till allt fler i befolkningen även om spridningstakten nu är långsam. Enligt rapporten har 88 procent av svenskarna över 12 år tillgång till internet i hemmet. Det uppges samtidigt att 1 330 000 svenskar inte eller mycket sällan använder internet hemma.
- I World Economic Forums studie *The global information technology report 2012* placerar sig Sverige för tredje året i rad på första plats över världens mest konkurrenskraftiga digitala ekonomier. Faktorer som enligt rapporten gör Sverige framgångsrikt är bl.a. att en mycket hög andel av befolkningen använder internet samt en väl utbyggd bredbandsinfrastruktur.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att det i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22 Kommunikationer) anges att regeringen arbetar för att minska de skillnader som förekommer mellan olika grupperns möjligheter till digital delaktighet. Regeringen konstaterar dock att det saknas en bra problembeskrivning och en tydlig illustration av hur det digitala utanförskapet ser ut i samhället, varför det finns ett behov av förbättrad uppföljning av de insatser som görs. Vidare framhålls att det för att öka den digitala delaktigheten är viktigt att hitta former för samarbete och dialog mellan myndigheterna, näringslivet och andra berörda aktörer, inte minst de frivilligorganisationer som tar värdefulla initiativ. Utskottet kan instämma i denna bedömning.

Utskottet vill vidare påminna om att det i den digitala agendan understryks att alla som vill ska kunna använda de möjligheter som digitaliseringen erbjuder. Utskottet noterar med tillfredsställelse att det inom ramen för det strategiska området *Lätt och säkert att använda* föreslås ett antal insatser för att öka det digitala innanförskapet. Bland dessa kan särskilt nämnas följande:

- Ett användarforum ska inrättas för att säkerställa att användar- och tillgänglighetsperspektivet uppmärksammas på hög strategisk nivå. Regeringen beslutade sedermera den 29 mars 2012 att inrätta Användningsforum för 2012–2015 (dnr N2012/1799/ITP). Forumet har till syfte att peka på viktiga konkreta förutsättningar för användbarhet och tillgänglighet och att visa exempel på hur användbarhet och tillgänglighet kan implementeras av de ansvariga aktörerna. Användningsforum ska utgöra en plattform för kontinuerlig dialog mellan det allmänna och användargrupper, branschen, forskarsamhället och representanter för slutanvändarorganisationer. Arbetet i forumet ska årligen redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet). För att stödja Användningsforums arbete har regeringen också uppdragit åt Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam) att inrätta ett administrativt kansli (dnr N2012/1804/ITP).
- Handisam ska ges i uppdrag att konkretisera förslagen som redovisades i Handisams rapport från december 2010 med förslag på en framtida struktur för uppföljning av e-tillgänglighet (dnr 2010/0091). Uppdraget lämnades sedermera den 29 mars 2012 och ska slutredovisas den 1 juli 2013.
- Mot bakgrund av att det i dag saknas statistik som belyser tillgång till och användning av it för personer med funktionsnedsättning ska det lämnas uppdrag om att ta fram statistik som skildrar hela befolkningen. Handisam uppdrogs således i ovannämnda uppdrag att i samverkan med SCB utveckla en långsiktigt hållbar statistik om tillgång och användning inom it-området. Det förtydligades att uppdraget också innebar att utveckla statistiken för tillgång till och användning

- av it så att den i större utsträckning inkluderar personer med funktionsnedsättning. Regeringen underströk i sammanhanget vikten av att politiken för informationssamhället och funktionshinderspolitiken samordnas. Vidare framhölls att uppföljning av e-tillgänglighet och en it-statistik som bättre skildrar hela befolkningen oavsett funktionsförmåga är en förutsättning för att få underlag till utvecklingen av samhället i allmänhet och informationssamhället i synnerhet.
- PTS kommer att ges i uppdrag att utreda behovet av och möjligheterna att stödja de insatser för att öka innanförskapet som görs av olika organisationer, nyckelaktörer, eldsjälar och entusiaster runt om i landet.

Utskottet är positivt till samtliga uppdrag som redovisas ovan. Utskottet vill också lyfta fram de innovationstävlingar som PTS sedan 2010 har genomfört under namnet *Innovation för alla*, där myndigheten har efterlyst förslag på nya smarta kommunikationslösningar som kan användas av så många som möjligt, oavsett funktionsförmåga – s.k. design for all. Sedan starten har PTS genomfört fyra tävlingar och finansierat 38 projekt för totalt 55 miljoner kronor. PTS startade en ny tävling den 4 maj 2012 på temat begriplighet och interaktion – kommunikationslösningar för personer med kognitiv funktionsnedsättning. Utskottet välkomnar PTS initiativ.

Vidare vill utskottet framhålla att det finns många som genom frivilliga initiativ arbetar för att öka den digitala delaktigheten. Exempelvis har Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.SE) de senaste åren varit drivande i kampanjen Digidel 2013 som syftar till att skapa digital delaktighet även i de grupper som av olika anledningar har svårt att ta till sig tekniken, t.ex. äldre, nya svenskar eller socialt utsatta. Målet med kampanjen som drog i gång under våren 2011 är att få ytterligare minst 500 000 människor att börja använda internet innan utgången av 2013. Utskottet välkomnar detta initiativ. Kampanjen stöder samverkan på nationell och regional nivå genom att bl.a. sprida goda erfarenheter och förmedla utbildningsmaterial. Det kan i sammanhanget nämnas att regeringen i februari 2012 beslutade att lämna ett ekonomiskt bidrag för att Digidel skulle kunna delta i den europeiska kampanjen *Get online week* i slutet av mars 2012 (dnr N2011/7488/ITP (delvis)), vilken syftade till att genomföra aktiviteter för att få fler individer att bli motiverade och kunniga i att använda internet.

Utskottet vill avslutningsvis framhålla att Sverige i dag har en stark position inom it-området, vilket inte minst återspeglas i ett antal internationella jämförelser. För att behålla denna internationella tätposition är det viktigt att ansträngningarna fortsätter för att tillvarata digitaliseringens möjligheter. De angelägna insatser för att göra Sverige till ett informationssamhälle för alla som har redovisats ovan är en väsentlig del i detta arbete. Härigenom torde även syftet med motion 2011/12:T419 (V) yrkande 14 enligt utskottets mening bli väl tillgodosett. Motionsförslaget avstyrks därmed.

Tillgång till elektroniska kommunikationer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet konstaterar att tillgången till it-infrastruktur har utvecklats snabbt de senaste åren och att tillgången till elektroniska kommunikationer i landet i dag kan anses vara mycket god. Utskottet konstaterar också att ett stort antal initiativ har tagits för att ytterligare främja denna utveckling. Utskottet bedömer därför att syftet med motionsförslagen om att säkerställa en väl utbyggd infrastruktur för elektroniska kommunikationer i hela landet är väl tillgodosett. Riksdagen avslår mot denna bakgrund motionsförslagen på området.

Jämför reservationerna 2 (S, V) och 3 (MP).

Bakgrund

Befintlig reglering

Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, förkortad LEK, syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris och kvalitet. Syftet ska uppnås bl.a. genom att konkurrensen främjas.

Av LEK följer att fast telefoni är en s.k. samhällsomfattande tjänst och att Post- och telestyrelsen (PTS) om det behövs kan utse en operatör som ska tillmötesgå rimliga krav på en sådan anslutning till ett överkomligt pris. Lagen förtydligar att anslutningen ska ske till en fast nätslutningspunkt i en stadigvarande bostad eller ett fast verksamhetsställe. Denna anslutning ska medge en viss lägsta datahastighet som medger funktionellt tillträde till internet – nivån för detta uppraderades i december 2011 från 20 kbit/s till 1 Mbit/s (SFS 2011:1587).

Regeringens bredbandsstrategi

Regeringen presenterade i november 2009 en nationell bredbandsstrategi för att tydliggöra politikens inriktning på området (dnr N2009/8317/ITP). Det övergripande målet i denna strategi är att Sverige ska ha bredband i världsklass.

I bredbandsstrategin fastställs målen att 2020 bör 90 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s och att 2015 bör 40 procent ha tillgång till bredband med denna hastighet. Regeringen understryker vikten av att svenska företag och hushåll i alla delar av landet kan dra nytta av de möjligheter som tillgång till kraftfullt bredband ger. Målet är att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.

Utgångspunkten i strategin är att elektroniska kommunikationstjänster och bredband tillhandahålls av marknaden. Regeringen slår fast att det är marknadsens uppgift att göra investeringar i infrastruktur och att staten inte ska styra marknaden eller den tekniska utvecklingen. Det betonas att statens huvudsakliga roll är att skapa goda förutsättningar för marknaden och undanröja hinder för utvecklingen, bl.a. genom att se till att det finns en relevant reglering.

För att bidra till att målen i bredbandsstrategin uppfylls föreslår regeringen ett antal åtgärder inom fem insatsområden. Det handlar bl.a. om att ge bra förutsättningar för en fungerande konkurrens, att införa en delvis ny modell för frekvensförvaltning (vilket riksdagen sedermera beslutade om i maj 2010 – se prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297) och att främja investeringar i bredband i mer glesbebyggda områden.

Bredbandsforum

Regeringen beslutade i mars 2010 att tillsätta ett bredbandsforum inom Regeringskansliet för att främja utbyggnaden av bredband i hela landet (dnr N2010/2461/ITP). Bredbandsforum ska vara en del i genomförandet av regeringens bredbandsstrategi genom att vara en mötesplats för dialog och samverkan mellan regeringen, myndigheter, organisationer och företag som verkar på den svenska bredbandsmarknaden. Syftet med forumet är att hitta konstruktiva lösningar som bidrar till en ökad samverkan om utbyggnaden av bredband för att nå målen som anges i bredbandsstrategin. Forumet arbetar aktivt för att visa på goda exempel och undanröja de hinder för bredbandsutbyggnad som identifieras.

Bredbandsforum organiseras med en styrgrupp vars huvudsakliga uppgift är att identifiera områden för insatser och tillsätta arbetsgrupper som fokuserar på de prioriterade sakfrågorna. Styrgruppen har tillsatt arbetsgrupper med fokus på finansieringsmöjligheter för bredband, utmaningar vid utbyggnad av bredband i hela landet, nytta med bredband och undanröjande av identifierade hinder. I september 2011 tillsattes en arbetsgrupp, Sambandsgruppen – gruppen för möjligheter till stöd och strategi, för att inrikta sig på de två identifierade byggstenarna stöd och organisation. Arbetsgruppen väntas bl.a. lämna förankrade och underbyggda förslag på hur en långsiktig och uthållig lösning för bredbandsutveckling i områden där marknaden inte fyller behovet skulle kunna utformas. Vidare tillsattes i februari 2012 en arbetsgrupp som ska arbeta med kommunfrågor och bl.a. ta fram ett index som mäter tillgången till bredband i Sveriges kommuner.

PTS strategiska agenda 2011–2013

PTS publicerade i januari 2011 en agenda med de strategiska målen för myndighetens arbete fram till 2013 (PTS-ER-2011:6). Här anges bl.a. att myndigheten 2013 ska ha bidragit till att minst 55 procent av Sveriges hushåll och företag har möjlighet att använda bredbandsanslutningar med en

överföringshastighet om minst 100 Mbit/s. Enligt PTS vore detta en indikator på att det finns goda förutsättningar att uppnå målet i regeringens bredbandsstrategi för 2020.

För att uppnå myndighetens mål anförs att det krävs uppgraderingar av kabel-tv-nät samt fortsatt utbyggnad av fibernät och trådlösa nät. PTS delger sin avsikt att arbeta för ett bättre och mer konkurrensneutralt utnyttjande av infrastruktur liksom för förbättrade förutsättningar för mobila höghastighetstjänster. Det meddelas att detta framför allt kommer att ske genom tilldelning av ytterligare frekvensutrymme, kompletterat med ekonomiskt stöd till bredbandsutbyggnad. PTS delger också målet att myndigheten 2013 bl.a. ska ha främjat god konkurrens inom området elektroniska kommunikationer genom att ha tilldelat ytterligare minst 500 megahertz spektrum på teknik- och tjänsteneutral basis.

Bredbandskartläggning 2011

PTS har under ett antal år, på uppdrag av regeringen, följt bredbandsutbyggnaden i Sverige. Myndigheten presenterade i mars 2012 sin senaste rapport på området, *PTS bredbandskartläggning 2011* (PTS-ER-2012:11).

Rapporten visar att bredbandsinfrastrukturen i dag täcker nästan alla områden i landet med bofast befolkning eller fasta arbetsställen och att det finns överlappande accesstekniker i de flesta av dessa områden. Enligt PTS kartläggning hade i oktober 2011 således ca 99,99 procent av befolkningen och 99,97 procent av alla arbetsställen i Sverige tillgång till bredband, dvs. möjlighet att på kort tid och utan särskilda kostnader beställa ett internetabonnemang med en överföringshastighet på minst 1 Mbit/s. Jämfört med föregående år har andelarna ökat med 0,01 procentenheter; ökningen har uteslutande skett i områden utanför tätort. Antalet hushåll och företag som helt saknar tillgång till bredband har enligt rapporten fortsatt att minska, från 1 100 i oktober 2010 till 800 i oktober 2011 – minskningen uppges framför allt bero på att befolkningen i de områden som saknar bredband har minskat.

Tabell 1 Tillgång till bredband¹

Totalt i landet	2007	2008	2009	2010	2011
Tillgång till bredband – befolkningen	99,91 %	99,94 %	99,97 %	99,98 %	99,99 %
– tillgång till trådbundet bredband	–	–	–	98,43 %	98,56 %
– tillgång till trådlöst bredband	99,11 %	99,71 %	99,94 %	99,98 %	99,98 %
Tillgång till bredband – arbetsställen	99,69 %	99,81 %	99,88 %	99,96 %	99,97 %
– tillgång till trådbundet bredband	–	–	–	96,00 %	97,02 %
– tillgång till trådlöst bredband	98,48 %	99,35 %	99,79 %	99,94 %	99,95 %
Antal hushåll och företag som saknar tillgång till bredband	7 100	4 400	2 800	1 100	800

¹ PTS understryker att lokal radioskugga orsakad av geografiska eller andra hinder kan resultera i att kartläggningen inte alltid ger en helt korrekt bild av tillgången till bredband via trådlösa accesstekniker i enskilda fall.

PTS bredbandskartläggning visar också att i oktober 2011 hade ca 49 procent av alla hushåll och företag tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s. Delmålet i regeringens bredbandsstrategi för Sverige om 100 Mbit/s till 40 procent av hushållen och företagen 2015 har sålunda redan uppnåtts.

Stöd för bredbandsutbyggnad

Det finns tre huvudsakliga stöd för bredbandsutbyggnad – landsbygdsprogrammet, strukturfonderna och stöd för projekt där man anlägger kanalisation för it-infrastruktur, dvs. rör eller liknande som är avsedda för it-infrastruktur. Förutom detta finns medfinansieringsmedel till landsbygdsprogrammet och kanalisationsstödet, vilket hanteras av PTS. Dessutom finns regionala tillväxtmedel, som kan användas för medfinansiering av strukturfonderna. Hur mycket stöd som finns inom de olika stödprogrammen samt hur mycket som har använts, framgår av tabellen nedan.

Tabell 2 Stöd för bredbandsutbyggnad

Stödprogram	Stödbelopp
Landsbygdsprogrammet	
– totalt budgeterat stöd 2007–2013 (inkl. medfinansiering) <i>varav investerade medel 2007–2011</i>	ca 935 miljoner kronor <i>ca 439 miljoner kronor</i>
Kanalisationsstödet	
– totalt budgeterat stöd 2008–2014 (exkl. administrativa medel) <i>varav investerade medel 2008–2011</i>	216 miljoner kronor <i>ca 81,9 miljoner kronor</i>
Strukturfonderna	
– medel investerade i bredband 2007–2011 (exkl. offentlig medfinansiering)	ca 116,8 miljoner kronor
– tillgängliga medel möjliga för bredband 2012–2013	ca 76,3 miljoner kronor
PTS medfinansiering	
– medfinansiering för landsbygdsprogrammet och kanalisationsstödet 2010–2014	250 miljoner kronor
Regionala tillväxtmedel eller 1.1-medel	
– beslutade medel till bredband (per år)	ca 20 miljoner kronor

Källa: PTS, *Främjandet av användning av tillgängliga offentliga medel för bredbandsutbyggnad* (dnr 12-1666).

Motionerna

I motion 2011/12:T447 av Gunnar Sandberg m.fl. (S) konstateras att stora ytor av landet i dag saknar mobiltäckning samtidigt som en sådan täckning är nödvändig för att samhällsservicen ska fungera på ett tillfredsställande sätt, inte minst inom sjuk- och hälsovårdens område. Det konstateras att områden med dålig eller obefintlig mobiltäckning mestadels finns i Sveriges glesbygd där de långa avstånden till samhällsservice gör sårbarheten för glesbygden ännu större. Vidare påminns om att mobila nät i allt större

utsträckning används för dataöverföring med hög kapacitet. Motionärerna understryker därför att regeringen måste ta ansvar för en fungerande mobiltelefoni med god täckning och hög kapacitet i hela landet.

Maria Stenberg (S) inriktar sig i motion 2011/12:T217 på tillgången till telekommunikationer i fjällvärlden. Motionären konstaterar att när det gäller mobiltelefoni så finns fortfarande stora vita fläckar, framför allt i fjällregionen. Motionären betonar att för de fast boende i fjällområdet är en fungerande mobiltelefoni en nödvändighet. Det understryks också att mobiltelefonen är en livförsäkring vid snabba väderförändringar och olyckor, såväl för statens naturbevakare och andra som arbetar inom fjällsäkerhet som för de tusentals turister som årligen besöker fjällvärlden. Motionären anser därför att vid utvecklingen av ny teknik för att öka medborgarnas tillgång till mobiltelefoni borde områden med stora vita fläckar vara prioriterade.

Anders Ygeman m.fl. (S) understryker i kommittémotion 2011/12:T429 yrkande 32 vikten av en god mobiltäckning i hela landet. Motionärerna anför att det i dag finns märkbara brister i täckningen, vilket skapar såväl arbetsmiljöproblem som svårigheter för bl.a. friluftsliv, besöksnäring och fastighetsägare i glesbygden. Enligt motionärerna måste staten ställa hårda och tydliga krav på teleoperatörerna så att det finns fullgod mobiltäckning i hela landet. Motionärerna efterlyser mål för det mobila nätet och i yrkande 35 påtalas behovet av en standard som gör det möjligt att knyta ihop nät. I yrkande 33 betonas vidare vikten av en god bredbandstäckning i hela landet. Motionärerna understryker att en hög hastighet i it-infrastrukturen är avgörande för såväl hushåll som företag och offentliga förvaltningar i hela landet. Motionärerna ser ett tydligt samhällsansvar där marknaden inte klarar detta. För att klara målet att digitalisera Sverige anføres bl.a. att kommunerna i sina bredbandsplaner ska vinnlägga sig om vikten av att it-infrastruktur säkras till alla boende och verksamheter inom kommunens geografiska område. Motionärerna konstaterar att tillgången och hastigheten på nätet varierar stort över landet. I yrkandena 34 och 37 framförs därför behovet av ett tydligare uppdrag i kartläggningen av befintliga nät. I yrkande 38 understryks vidare vikten av att it-infrastrukturen förbereds på bästa sätt när andra infrastruktursatsningar görs, t.ex. genom krav på att lägga tomrör som förberedelse för it-infrastruktur.

Betty Malmberg m.fl. (M) understryker i motion 2011/12:T354 vikten av robust och fungerande telefoni och bredband i hela landet. Motionärerna anför att mobiltelefoner med dålig täckning och internetuppkopplingar med låga överföringshastigheter är vardag på landsbygden och därför försvårar arbetet och tillvaron där. Motionärerna välkomnar målen i regeringens bredbandsstrategi men menar att PTS också borde överväga att fastställa ett mål som anger en skälig lägstanivå på bredbandshastighet som 100 procent av alla företag och hushåll ska kunna få tillgång till 2015 och 2020. Vidare efterlyses att en nationell strategi utarbetas även för mobiltelefoni, på samma vis som skett på bredbandsområdet.

För att människor och företag ska kunna verka och växa i hela landet framhålls i motion 2011/12:T432 av Emil Källström och Helena Lindahl (båda C) att det i bebodda bygder behövs en acceptabel täckning för mobiltelefoni och tillgång till bredband. Motionärerna påtalar dock att i stora delar av landet är mobiltäckningen och bredbandshastigheterna så dåliga att de lägger en hämsko på utvecklingen. Motionärerna efterlyser följaktligen att regeringen utreder och fastställer en miniminivå för svensk it-infrastruktur samt vidtar de åtgärder som krävs för att säkerställa denna.

Roger Tiefensee och Anders Flanking (båda C) efterfrågar i motion 2011/12:T263 förbättrade möjligheter till data- och telekommunikation på tåg. Motionärerna framhåller att en bra täckning för data- och telekommunikation under tågresor skulle underlätta vardagen och effektivisera arbetslivet oavsett om man är arbetspendlare, affärsresenär eller reser på sin fritid. Motionärerna påtalar dock att det finns långa sträckor i järnvägsnätet där det saknas täckning. De hänvisar till att Trafikverket har ett eget mobilt data- och telefonsystem för sina kommunikationsbehov och menar att detta bör öppnas även för tågpassagerare och allmänhet.

Jörgen Hellman m.fl. (S) lyfter i motion 2011/12:T445 yrkande 1 fram behoven som finns i bredbands- och mobiltelefoninätet i Dalsland. Motionärerna betonar att turistnäringen är beroende av en fortsatt utbyggnad av dessa nät. De framhåller också att frågan om god mobiltäckning i hög grad är en fråga om säkerhet; de anför i sammanhanget att det med nuvarande täckning finns svårigheter att tillkalla räddningstjänsten.

I motion 2011/12:T218 av Christer Engelhardt (S) understryks betydelsen av tillgång till bredband, inte minst i glesbygd där det är långa avstånd till samhällets service. Motionären pekar dock på att utbyggnaden i dessa delar fungerar dåligt och att på flera håll får enskilda och grannar tillsammans lösa och bekosta dyra anslutningsavgifter liksom framdragningsavgifter av anslutningsmöjligheter för att få tillgång till internet. Motionären anser inte att detta är förenligt med lagen om elektronisk kommunikation som stipulerar att alla ska ha funktionell tillgång till internet.

Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S) understryker i motion 2011/12:T241 den digitala teknikens betydelse för landsbygdens förutsättning att utvecklas. Motionärerna betonar därför vikten av fortsatta satsningar så att alla medborgare får tillgång till uppkoppling av minst ADSL-standard.

Även Karin Enström (M) tar i motion 2011/12:T266 upp förutsättningarna för abonnenter på glesbygden att få tillgång till snabbt och billigt bredband. Motionären konstaterar att enligt en nyligen genomförd kartläggning av Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.SE) är bredbandet i glesbygden både dyrast och långsammast. Motionären framhåller dock att ett flertal positiva initiativ är på gång på området, t.ex. regeringens bredbandsstrategi och utbyggnaden av mobilt bredband. Motionären betonar vikten av att regeringen fortsätter att verka för ett väl fungerande bredbandsutbud i hela landet.

I motion 2011/12:T249 av Marianne Åhman och Anita Brodén (båda FP) framhålls i yrkande 1 behovet av att förbättra tillgången till bredband i Värmland och Dalsland. Motionärerna understryker betydelsen av en fungerande och snabb internetuppkoppling för utvecklingen i regionen. De framhåller att den pågående nedmonteringen av delar av det fasta telefonnätet måste matchas med säker och tillgänglig bredbandsuppkoppling; det måste undvikas att vita fläckar uppstår under transitionsperioden från det fasta telenätet till det nya bredbandsnätet. Motionärerna välkomnar också att PTS tilldelats anslag för att kunna gå in som offentlig medfinansierad stöd som söks inom ramen för landsbygdsprogrammet eller kanalisationsstödet – de framhåller behovet av att denna satsning fortsätter.

Andreas Carlsson (KD) konstaterar i motion 2011/12:T305 att det finns områden i landet som helt saknar tillgång till bredband eller har bredband med låg kapacitet och kvalitet. Motionären understryker dock vikten av att de som vill och behöver ha tillgång till internet och digitala tjänster har möjlighet till det. Följaktligen efterlyses i motionen åtgärder för att överbrygga den digitala klyftan; bl.a. föreslås att regeringen borde utreda möjligheten att avsätta intäkter från kommande spektrumauktioner till utbyggnaden av it-infrastruktur.

Behovet av goda datakommunikationer som är tillgängliga på lika villkor över hela landet lyfts också fram i motion 2011/12:T362 yrkande 2 av Désirée Liljevall (S). Motionären understryker att tillgången till en bra internetanslutning är en grundförutsättning för att kunna delta i informations-samhället.

Siv Holma m.fl. (V) understryker i kommittémotion 2011/12:T419 att en utbyggd it-infrastruktur underlättar för människor att verka och bo i hela landet. Motionärerna konstaterar dock att det finns områden i landet, i förorter och landsbygden, där marknadens aktörer inte ser kommersiella förutsättningar att investera. För att inte förstärka klyftan mellan tätbebyggda områden och glesare bygder understryker motionärerna därför i yrkande 8 att staten bör ta huvudansvaret för att alla får tillgång till bra bredband till likvärdiga kostnader.

Även i motion 2011/12:T422 av Clas-Göran Carlsson och Tomas Eneroth (båda S) anförs att marknadskrafterna i många fall inte är intresserade av att investera i bredbandsutbyggnad på mindre orter eller ren landsbygd. Motionärerna konstaterar dock att det i dessa områden finns ett antal föreningar som söker eller kommer att söka bidrag för att få bredband. Kostnaderna uppges dock vara stora för föreningarna och motionärerna pekar därför på behovet av att se över stödet till bredbandsutbyggnaden.

Bredbandsteknikens betydelse för utvecklingen på landsbygden förs också fram i motion 2011/12:MJ469 yrkande 5 av Tina Ehn m.fl. (MP). Motionärerna välkomnar regeringens satsning på närmare 500 miljoner kronor för att under tre år sprida tekniken utanför tätorterna. De framhåller dock vikten av att dessa medel inte bromsar upp de privata operatörernas

investeringsvilja i de områden som ligger närmast i tur att bli utbyggda på kommersiella grunder. I yrkande 4 efterlyses därför att styrningen av regeringens budgettilldelning till bredband tydliggörs så att effekten inte leder till ersättning för investeringar som operatörerna bör kunna ta på kommersiella grunder.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid ett flertal tillfällen de senaste åren behandlat motioner som understryker vikten av väl fungerande telefoni och bredband i hela landet, senast i betänkande 2010/11:TU20 Ändrade regler för elektroniska kommunikationer och andra it-politiska frågor. Utskottet delar denna uppfattning om betydelsen av väl fungerande telefoni och bredband och välkomnar det stora intresse som finns för att följa och ytterligare förbättra utvecklingen på området.

Tillgång till telefoni

I flera av de här behandlade motionerna efterlyses en förbättrad tillgång till telefonitjänster i landet, inte minst när det gäller mobiltelefoni. Utskottet vill med anledning av detta peka på att PTS i rapporten *Tillgång till telefoni – PTS uppföljningsrapport februari 2012* (PTS-ER-2012:6) konstaterar att tillgången till telefoni på en övergripande nivå är mycket god, och att myndigheten hittills endast har behövt använda särskilda upphandlade lösningar för att säkerställa telefoni för 16 hushåll och företag. Det anförs att de allra flesta svenska hushåll och företag har möjlighet att ansluta sig till flera olika nät, oftast både fasta och trådlösa nät. PTS pekar också på att det i större delen av landet finns god tillgång till såväl GSM som 3G (UMTS och CDMA-nät). Vidare påminns om att utbyggnaden av 4G-nät har påbörjats.

Av PTS rapport framgår bl.a. att 3G-näten i dag tillsammans täcker ca 99,98 procent av den bofasta befolkningen och att även GSM-näten täcker i princip alla stadigvarande hushåll i landet. Det bör i sammanhanget noteras att täckningen avser tillgången till telefoni där människor bor, vilket motsvarar 6–7 procent av Sveriges yta, och inte hur stor del av Sveriges yta som har mobiltäckning. Enligt informationen på PTS webbsida täcker GSM-näten ca 60–70 procent av landets yta och 3G-täckningen uppgår till ca 40 procent. När det gäller det digitala mobilsystem baserat på den internationella 3G-standarden CDMA 2000 som byggts i 450 MHz-bandet ska det enligt tillståndsvillkoren täcka minst 80 procent av ytan i varje enskilt län. Enligt uppgifterna på den aktuella operatörens (Net 1) webbplats täcker operatörens nät i dag ca 95 procent av landets yta.

Utskottet påminner om att det inte finns någon rättighet i LEK att kunna ringa med mobiltelefon överallt i Sverige och följaktligen inte heller någon skyldighet för mobiloperatörer att säkerställa täckning överallt i hela landet. Utskottet har dock vid flera tillfällen konstaterat att samtliga

mobiloperatörer lever upp till täckningskraven i tillståndsvillkoren, i vissa fall med god marginal (se bl.a. bet. 2010/11:TU20). PTS främsta verktyg för att ge förutsättningar för utveckling av de mobila näten är att se till att operatörerna får tillgång till radiofrekvenser för sin utbyggnad. I sammanhanget kan påminnas om att PTS under 2011 fördelade tillstånd att använda radiosändare i det 800 MHz-band som tidigare användes för mark-sänd tv. Detta frekvensband har goda utbredningsegenskaper, vilket gör det lämpligt för täckning av stora ytor. Frekvensbandet är därför väl lämpat för t.ex. mobiltelefoni och ökar möjligheten till täckning även i gles bebyggda områden.

Tillgång till bredband

Vad gäller önskemålen i flera av motionerna om ökade insatser på bredbandsområdet vill utskottet inledningsvis peka på att regeringen i PTS regleringsbrev för 2012 (dnr N2011/6867/ITP m.fl.) givit myndigheten i uppdrag att arbeta för att målen i regeringens bredbandsstrategi ska nås. Även länsstyrelserna² ska enligt sina regleringsbrev för 2012 (dnr S2011/10876/VS) verka för att nå motsvarande mål. De ska senast den 1 februari 2013 bl.a. redovisa och kommentera utvecklingen i länet inom it-infrastrukturområdet, med särskild inriktning på mindre tätorter, småorter och glesbygd.

Utskottet vill också framhålla att PTS i sitt regleringsbrev för 2012 har givits flera uppdrag kopplade till regeringens bredbandsstrategi liksom till den digitala agendan för Sverige:

- PTS ska verka för att öka användningen av de offentliga medel som finns tillgängliga för utbyggnad av bredband (se vidare i avsnittet om stöd till bredbandsutbyggnad nedan). Uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2013.
- PTS ska samla in och sammanställa länsstyrelsernas, Gotlands kommuns, berörda landstings och samverkansorgans rapportering av utvecklingen inom it-infrastrukturområdet. En preliminär sammanställning ska redovisas senast den 28 februari 2013 och en slutlig sammanställning ska lämnas i samband med 2013 års uppföljning av bredbandsstrategin.
- PTS ska beskriva och analysera den faktiska och möjliga tillgängligheten till infrastruktur respektive tjänster för elektronisk kommunikation. Översikten ska grunda sig i en geografisk kartläggning av de områden där det finns respektive saknas förutsättningar för tillgång till it-infrastruktur. Det anges att tillgången ska redovisas särskilt i förhållande till målen i regeringens bredbandsstrategi. Uppdraget redovisades i mars 2012 i rapporten *PTS bredbandskartläggning 2011*. Ytterligare en kartläggning ska lämnas senast den 30 april 2013.

² Med undantag av länsstyrelserna i Skåne, Västra Götalands, Hallands, Gotlands och Kalmar län.

- PTS ska följa upp målen i insatsområdena i bredbandsstrategin med utgångspunkt i de indikatorer som myndigheten presenterat i rapporten *PTS förslag på indikatorer för uppföljning av bredbandsstrategin* (PTS-ER-2010:15). Uppföljningen ska ge en indikation på utvecklingen av tillgång till it-infrastruktur i förhållande till de mål bredbandsstrategin ställer upp för 2012. Vidare ska PTS i uppföljningen redovisa myndighetens egna insatser för att nå målen i regeringens bredbandsstrategi. Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2013.
- PTS ska bistå Affärsverket svenska kraftnät med råd rörande området tele- och kommunikationsnät. Affärsverket har å sin sida i regleringsbrevet för 2012 (dnr N2011/7166/E) givits i uppdrag att främst på stamnätet driva ett kostnadseffektivt elektroniskt kommunikationsnät för tele- och datakommunikation och att på affärsmässiga grunder verka för att detta nät görs tillgängligt för marknads aktörer. Affärsverket ska vidare vid planering av nätbyggande eller anläggande samråda med och ta hänsyn till efterfrågan från operatörer och PTS.
- PTS ska redovisa resultatet av myndighetens arbete för att säkerställa de samhällsekonomiska tjänsterna enligt LEK samt en analys av om, och i så fall hur, förutsättningarna för samhällsomfattande tjänster ändras över tiden. Redovisningen ska ske regelbundet under 2012 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet).

Utskottet är positivt till samtliga ovannämnda uppdrag och noterar vidare med tillfredsställelse att regeringen, i syfte att främja utbyggnaden av bredband i alla delar av landet, i december 2011 beslutade att förlänga Bredbandsforums uppdrag till den 31 december 2015 (N2011/6957/ITP).

Utskottet vill vidare framhålla att regeringen i mars 2012 gav PTS i uppdrag (dnr N2012/1222/ITP) att samordna det viktiga arbete med it-infrastruktur som bedrivs i landstingen, i Västra Götalands, Skånes och Hallands län, Gotlands kommun, samverkansorganet i Kalmar län och vid länsstyrelserna. PTS ska för detta ändamål bilda en samverkansgrupp för bredband. Uppdraget ska redovisas senast den 1 april 2013.

Som tidigare meddelats har den i förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation fastställda nivån för funktionellt tillträde till internet uppraderats i december 2011, från 20 kbit/s till 1 Mbit/s. Utskottet välkomnar detta och menar att härigenom konkretiseras riksdagens tidigare antagna mål om att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband. Tjänsten ska i första hand tillhandahållas av marknaden, men regeringen bedömer i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22 Kommunikationer) att det i enstaka fall där marknaden inte når fram även i fortsättningen kan finnas behov av statliga medel för upphandling, varför 15 miljoner kronor per år avsätts 2012–2014 för detta ändamål. It- och energiminister Anna-Karin Hatt meddelade i samband med beslutet av ovan nämnda uppradering av nivån för funktionellt tillträde till internet,

att inom en treårsperiod förväntas det dryga tusentalet hushåll som i dag saknar 1 Mbit/s att få tillgång till det. Utskottet välkomnar denna gynnsamma utveckling.

Utskottet vill också påminna om att vid tilldelningen förra året av tillstånd att använda radiosändare i 800 MHz-bandet utformades ett tillstånd med täckningskrav som innebär att tillståndshavaren, Net 4 Mobility HB, för ett belopp på upp till 300 miljoner kronor, ska bygga ut bredband med minst 1 Mbit/s till de stadigvarande bostäder och fasta verksamhetsställen som hittills saknat detta. Denna utbyggnad ger goda förutsättningar för bättre täckning i landet.

I några motionsyrkanden efterlyses en tydligare kartläggning av befintliga nät. Utskottet vill mot bakgrund av detta peka på att PTS genomfört årliga uppföljningar av bredbandsutbyggnaden och att myndigheten i sin senaste rapport på området, *PTS bredbandskartläggning 2011* (PTS-ER-2012:11), bedömer att de täckningskartor som används som underlag i kartläggningen ger en bra bild av verkligheten. Myndigheten anser att underlaget sammantaget ger en mycket god och detaljerad bild över vilka områden som har eller saknar tillgång till bredband via mobila bredbandstekniker. Utskottet vill vidare framhålla att PTS i rapporten *Främjandet av användning av tillgängliga offentliga medel för bredbandsutbyggnad* (dnr 12-1666) meddelar att myndigheten sedan oktober 2011 har arbetat med att ta fram en bredbandskarta för internet. PTS anför att behovet av en offentligt publicerat bredbandskarta har uppstått då det saknats en lättillgänglig och enhetlig nationell bild av tillgången till fast bredband. Vidare anges att bredbandskartan även kommer att vara ett viktigt verktyg i beslutsfattandet på central, regional och lokal nivå, särskilt i de fall där tillgången till bredband används som en nyckel vid fördelningen av offentliga medel. Även arbetet med att utforma marknadsanalyser och bredbandsstrategier kommer att underlättas avsevärt då länsstyrelser, regioner och kommuner får möjlighet till en snabb lägesuppfattning av tillgänglighet i ett visst område. Lanseringen av bredbandskartan beräknas ske under året.

Stöd till bredbandsutbyggnad

PTS redovisade i slutet av februari 2012 en sammanställning av tillgången till och förbrukningen av offentliga medel till bredbandsutbyggnad, *Främjandet av användning av tillgängliga offentliga medel för bredbandsutbyggnad* (dnr 12-1666) – sammanställningen redovisas ovan i tabell 2. PTS anför i rapporten att det för att främja användningen av offentliga medel för bredbandsutbyggnad behövs bl.a. aktivt arbete med bredbandsstrategier på regional och kommunal nivå, mer medel till medfinansiering av bredbandsstöd samt ytterligare fokus på frågan om nyttan med bredband. Utskottet kan ansluta sig till denna uppfattning och bedömer att de insatser som redovisats ovan torde väl kunna tillgodose myndighetens önskemål.

Utskottet noterar vidare med tillfredsställelse att regeringen i budgetpropositionen för 2012 understryker sin avsikt att fortsätta genomföra riktade satsningar på bredband med hög överföringskapacitet i områden som saknar kommersiella förutsättningar för utbyggnad. Utskottet påminner i sammanhanget om att regeringen satsar sammanlagt 495 miljoner kronor på bredband fördelat på tre år t.o.m. 2014 enligt följande:

- 375 miljoner kronor kommer att användas för att finansiera bredbandsutbyggnadsprojekt inom ramen för Landsbygdsprogrammet, varav 75 miljoner kronor tillförs PTS för offentlig medfinansiering.
- 120 miljoner kronor satsas på ett fortsatt stöd för projekt där man anlägger kanalisering för it-infrastruktur. Regeringen har uppdragit åt Länsstyrelsen i Örebro län att ansvara för detta stöd (N2011/7305/ITP). I uppdraget framhålls att länsstyrelsen ska verka för att öka användningen av stödet, bl.a. genom information. Länsstyrelsen ska vidare årligen rapportera om användningen av stödet.

Utskottet välkomnar regeringens satsning och bedömer att denna kommer att bidra till att ytterligare förstärka och förbättra tillgängligheten till bredband, inte minst på landsbygden.

Sammanfattande bedömning

Tillgången till it-infrastruktur har utvecklats snabbt de senaste åren, inte minst genom trådlösa kommunikationslösningar, och tillgången till elektroniska kommunikationstjänster får enligt utskottets mening redan anses vara mycket god. Av redogörelsen ovan framgår också att ett flertal initiativ vidtagits för att ytterligare förbättra tillgången till elektroniska kommunikationer. Utskottet bedömer således att syftet med motionsförslagen om att säkerställa en väl utbyggd infrastruktur för elektroniska kommunikationer är väl tillgodosett. Utskottet avstyrker följaktligen motionerna 2011/12:T217 (S), 2011/12:T218 (S), 2011/12:T241 (S), 2011/12:T249 (FP) yrkande 1, 2011/12:T263 (C), 2011/12:T266 (M), 2011/12:T305 (KD), 2011/12:T354 (M), 2011/12:T362 (S) yrkande 2, 2011/12:T419 (V) yrkande 8, 2011/12:T422 (S), 2011/12:T429 (S) yrkandena 32–35, 37 och 38, 2011/12:T432 (C), 2011/12:T445 (S) yrkande 1 i denna del, 2011/12:T447 (S) och 2011/12:MJ469 (MP) yrkandena 4 och 5.

Teknikskifte i delar av det fasta telefont nätet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bedömer att rådliga åtgärder vidtagits, inte minst av PTS, för att komma till rätta med de problem som uppkommit i samband med det teknikskifte som inletts i delar av det traditionella fasta kopparnätet. Utskottet förutsätter att PTS i sin fortsatta tillsyn kommer att säkerställa att berörda hushåll och företag har tillgång till en väl fungerande kommunikationstjänst. Utskottet anser också att lämpliga procedurer finns för att säkra berörda abonnenters behov av trygghetslarm och texttelefoni. Riksdagen avslår därför motionsförslag om behovet av ytterligare åtgärder på området.

Jämför reservation 4 (S, MP, V).

Bakgrund

Mot bakgrund av den tekniska utvecklingen liksom ökade kostnader inledde Telia Sonera AB under 2010 ett arbete med att i olika delar av landet ersätta den traditionella fasta telefonin via kopparnätet med modernare trådlös teknik. Inom ramen för detta teknikskifte avvecklas de minsta telestationerna liksom de längsta stolplinjerna där det finns alternativ teknik för att leverera telefoni och internetaccess. Av de totalt 2,2 miljoner telefonstolpar som finns i landet berörs ca 1 miljon av teknikskiftet.

Arbetet är planerat att pågå i ungefär fem år och förändringarna kommer att beröra ca 50 000 abonnenter i olika delar av landet.

Teknikskiftet förbereddes under 2010 genom ett antal pilotprojekt där Telia Sonera provade ersättningslösningen hos abonnenter i ett mindre antal kommuner.

Motionerna

I motion 2011/12:T251 av Isak From m.fl. (S) påtalas att i samband med att Telia Sonera monterat ned delar av det fasta telefont nätet har berörda abonnenter erbjudits alternativ som inte uppfyller lagens krav på god funktion och säkerhet. Motionärerna konstaterar att Telia Sonera väljer att i de fall det är möjligt erbjuda en mobil lösning som ger viss möjlighet till mobilt bredband, men att en del endast får 2G eller 184 Kbit/s. Vidare påpekas att de nya systemen klarar åska dåligt. Motionärerna pekar också på att äldre med behov av stöd drabbas då kommunernas hemtjänst tillhandahåller trygghetslarm anpassat till det nuvarande telenätet. Motionärerna tillstår att det är viktigt att Sverige ställer om till modern teknik, men understryker i sammanhanget vikten av en fungerande omställning till ny teknik. Motionärerna förespråkar därför att tydliga krav ska ställas genom Post-

och telestyrelsen (PTS) på fungerande ersättningssystem när gamla system byts ut. Det framhålls också att det bör införas en plikt att samråda med berörda myndigheter för att minimera effekterna för den enskilde.

Krister Örnfjäder (S) understryker i motion 2011/12:T294 vikten av åtgärder som ger personer och företag tillgång till teletjänster i hela landet. Motionären påtalar att det näst intill dagligen uppstår problem med teletjänster som inte fungerar, bl.a. till följd av det s.k. teknikskiftet, vilket får allvarliga konsekvenser för medborgarnas möjligheter att vara bosatta och arbeta där de önskar. Motionären efterlyser ett uppdrag till PTS så att problemen kan åtgärdas.

I motion 2011/12:T413 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S) påtalas att ett särskilt problem när Telia Sonera stänger ned det fasta nätet rör möjligheterna för hörselskadade att använda texttelefoner. Motionärerna understryker allvaret av att stänga ned fast telefoni innan man tekniskt löst texttelefoni, vilket är ett problem främst för dem som bor på landsbygden. De efterlyser följaktligen ett tydligt beslut så att de som blir av med fast telefoni och är i behov av texttelefon får tillgång till det, oavsett var i Sverige de bor.

Utskottets ställningstagande

Mot bakgrund av Telia Soneras pågående initiativ att ersätta de äldsta delarna av det fasta kopparnätet i delar av landet med modernare trådlös teknik vill utskottet inledningsvis understryka vikten av ett robust och framtidsanpassat nät för elektroniska kommunikationer. Det är dock angeläget att skiftet till ny teknik sker så att inte berörda medborgare och företag står utan fungerande telefoni. Utskottet noterar med gillande att PTS har bevakat frågan noggrant och redan under 2009 kommunicerade en kravbild rörande teknikskiftet till Telia Sonera. Kravbilden kunde sammanfattas i följande tre punkter:

- Konsumenterna ska inte drabbas negativt av teknikskiftet, dvs. av omställningen från koppartrådsburen telefoni till exempelvis trådlös telefoni. De ska således inte bli av med tjänsten, även om den i fortsättningen levereras med annan (främst trådlös) teknik.
- De abonnenter som i dag är kunder hos Telia Sonera måste erbjudas en likvärdig tjänst där telefoni, samtal till nödnumret 112 och trygghetslarm ska fungera väl, för att bolaget ska kunna montera ned den fasta anslutningen.
- Abonnenter, kommuner, andra operatörer, trygghetslarmsleverantörer och övriga berörda ska få tillräcklig förberedelsestid för omställningen från gammal till ny teknik.

Utskottet konstaterar att Telia Sonera i april 2010 översände ett brev till PTS där operatören utfäste att alla hushåll och fasta verksamhetsställen som påverkades av teknikskiftet även i fortsättningen skulle komma att ha tillgång till telefoni och funktionellt tillträde till internet. I utfästelsen upp-

gavs vidare att kopparnätet inte skulle avvecklas för de abonnenter som inte kunde få tillräckligt bra mobiltäckning inomhus eller för de kunder som hade bredband via kopparaccessnätet, s.k. xDSL. Utskottet är positivt till detta.

Utskottet vill framhålla att PTS löpande har följt upp Telia Soneras tekniskskifte och bl.a. haft täta avstämningsmöten med operatören i syfte att försäkra sig om att tekniskskiftet sker på ett ansvarsfullt sätt och för att kontrollera att bolaget bl.a. lever upp till kraven om driftsäkerhet enligt LEK. I rapporten *Tillgången till telefoni – PTS uppföljningsrapport* från februari 2012 (PTS-ER-2012:6) konstaterar PTS att Telia Soneras tekniskskifte inledningsvis genomfördes på ett i stort sett acceptabelt sätt och med god framförhållning. När projektet sedan under 2011 drivits i full skala har dock PTS kunnat konstatera att projektet inte fungerat enligt kravbilderna och utfästelsen och att det funnits anledning för Telia Sonera att förbättra situationen för de berörda abonnenterna. Det har framför allt enligt myndigheten handlat om att ge tydlig och begriplig information till dem som berörs. PTS pekar på att många användare upplevde en stor oro, bl.a. på grund av brist på saklig information och svårigheter att få svar på frågor om vilka rättigheter de som abonnenter har. PTS har också konstaterat att abonnenter upplevt problem med den installerade ersättningslösningen liksom att det funnits problem i kundbemötandet och felavhjälpningen. Utskottet ser allvarigt på de identifierade problemen.

Mot bakgrund av de problem som uppmärksammades av PTS gav regeringen i september 2011 myndigheten i uppdrag att genomföra särskilda informationsinsatser till slutanvändare, i första hand inom området fast telefoni (dnr N2011/5378/ITP). Utskottet välkomnar detta initiativ. PTS startade sedermera en upplysningstjänst den 21 november 2011 som innebär att konsumenterna kan vända sig till en oberoende part för att få hjälp och individanpassade råd om fast telefoni. PTS ska rapportera uppdraget om upplysningstjänsten till regeringen senast den 30 september 2012.

Utskottet noterar också att till följd av de inkomna klagomålen genomförde Telia Sonera efter sommaren 2011 ett antal förändringar och förbättringar i projektet. Bland annat förtydligades informationen om tekniskskiftet, tröskeln för att få kunderna att prova den nya lösningen sänktes genom att bindningstiden togs bort och en provperiod infördes, samtliga berörda kunder erbjöds installation av tekniker för att säkerställa att funktionen fungerade innan det fasta telefoninätet stängdes av och felanmälningarna samlades till en specialkundtjänst som hanterar tekniskskiftet. Dessa förändringar är enligt utskottets mening angelägna förbättringar.

Till följd av utrustningsproblem under hösten 2011 sköt emellertid Telia Sonera fram tidsplanen för sitt arbete med tekniskskiftet med nystart i februari 2012, och då först i liten skala (200 abonnenter i fyra kommuner) för att på så vis kunna ägna mycket tid åt service för dessa abonnenter och noggrant följa upp hur ersättningslösningen fungerar hos dem. I den information som PTS fått från Telia Sonera understyrks bl.a. att uppföljning av

kundhanteringen blir en viktig del för fortsättningen av projektet och operatören lovar att inte lämna någon kund utan en fungerande telefonilösning. Operatören aviserar bl.a. sin avsikt att kontakta samtliga kunder som redan kopplats bort från det fasta nätet och övergått till bolagets nya lösning för att verifiera att utrustningen verkligen fungerar och att kunden upplever att kvaliteten är fullgod. Utskottet ser positivt på de aviserade åtgärderna och förutsätter att PTS i sin fortsatta tillsyn kommer att säkerställa att berörda hushåll och företag har tillgång till en väl fungerande telefonitjänst.

Om trygghetslarm

I motion 2011/12:T251 (S) behandlas bl.a. frågan om trygghetslarm. Utskottet vill med anledning av detta understryka trygghetslarmens betydelse liksom vikten av att infrastrukturutvecklingen inom kommunikationsområdet inte får ske på bekostnad av fungerande larm. Utskottet vill samtidigt påminna om att trygghetslarmen är en del av den kommunala verksamheten och en del av det kommunala ansvaret för äldre och personer med funktionsnedsättning. Som framhölls av it- och energiminister Anna-Karin Hatt i ett frågesvar den 4 april 2012 (fr. 2011/12:500), ingår det i kommunernas ansvar att på ett planerat och systematiskt sätt följa upp och utveckla alla delar av sin verksamhet, inklusive trygghetslarmen.

Som tidigare nämnts kommunicerade PTS redan under 2009, när Telia Sonera inledde planeringen av teknikskiftet, en kravbild till bolaget som bl.a. innebär att de abonnenter som i dag är kunder hos operatören måste erbjudas en likvärdig tjänst där bl.a. samtal till nödnumret 112 och trygghetslarm ska fungera väl. Statsrådet Anna-Karin Hatt har sedermera i ett frågesvar (fr. 2010/11:652) kunna peka på att Telia Sonera hjälper kommunerna att identifiera var och en av de abonnenter som har trygghetslarm och som berörs av teknikskiftet, och att det därigenom har kunnat säkerställas att kommunen i god tid ska kunna hitta en lösning för den berörda kunden. Utskottet välkomnar detta och noterar att ministern sammanfattningsvis gjorde bedömningen att risken för att en abonnents trygghetslarm inte skulle fungera med anledning av teknikskiftet var minimal. I sammanhanget kan nämnas att det i PTS uppföljningsrapport från februari 2012 framhålls att om kommuner behöver extra tid på sig för att säkerställa att ett trygghetslarm fungerar med den mobila tekniken stänger Telia Sonera inte av den fasta anslutningen hos kunden förrän en ny teknisk lösning är på plats.

Utskottet vill också lyfta fram att i slutet av 2010 fick Hjälpmedelsinstitutet i uppdrag från regeringen (dnr S2010/4317/ST) att genomföra ett program med utvecklings- och informationsinsatser för att stödja kommunerna i deras arbete med att stärka säkerheten i trygghetslarmstjänsterna i samband med den snabba teknikutvecklingen inom telekommunikationsområdet. Uppdraget ska vara klart senast den 31 mars 2013. Programmet ska bl.a. bidra till teknikstudier av dels hur dagens analoga trygghetslarm fun-

gerar i en digital infrastruktur, dels hur nya digitala trygghetslarm fungerar med olika operatörer och utrustningar för elektronisk kommunikation. Rege- ringsuppdraget utförs i nära samarbete med Socialstyrelsen, PTS och Sve- riges Kommuner och Landsting (SKL). I takt med programmets insatser har det uppstått ett antal frågor och problem som rör trygghetslarmens leve- rans genom elektroniska kommunikationsnät. Mot denna bakgrund har PTS på eget initiativ under våren genomfört en kartläggning av problemen och orsakerna till dem. Resultatet redovisades i mars i år i studien *Kart- läggning och analys av den svenska marknaden för trygghetslarm* (PTS- ER-2012:12). Med denna kartläggning som bakgrund avser PTS besluta om vilka aktiviteter som myndigheten mer konkret kan bidra med. Enligt studien ska en aktivitetsplan tas fram med fokus på kommunikation och kunskapsspridning. Utskottet välkomnar myndighetens initiativ.

Om texttelefoni

I motion 2011/12:T413 (S) lyfter motionärerna fram frågan om teknikskif- tets konsekvenser för dem som använder texttelefoner. Utskottet vill med anledning av detta peka på att it- och energiminister Anna-Karin Hatt i ett frågesvar den 25 augusti 2011 (fr. 2010/11:650) underströk att de som behöver texttelefon och andra tjänster för personer med funktionsnedsätt- ningar självklart ska kunna använda dessa även fortsättningsvis. Utskottet ansluter sig till fullo till denna bedömning; hörselskadades möjligheter att använda texttelefoni får inte hämmas av teknikskiftet. Ministern konstaterade vidare i ovannämnda frågesvar att i de områden som blir föremål för teknikskiftet kommer berörda hushåll att behöva byta sin analoga texttele- fon mot en ip-baserad texttelefon. Det framhölls att detta är något som landstinget, som kostnadsfritt ansvarar för förskrivningen av texttelefoner, hjälper till med. Ministern pekade dock på att en sådan texttelefon funge- rar med fast eller mobilt bredband, vilket innebär att de hushåll som behöver texttelefoni där stolplinjer tas ned också måste ha bredband. Minis- tern underströk i sammanhanget att för de få hushåll som berördes kunde Telia Sonera i dialog med PTS avvakta med att stänga av den fasta anslut- ningen tills en fungerande mobil bredbandslösning var på plats.

Sammanfattande bedömning

Det teknikskifte som Telia Sonera har initierat i delar av det fasta koppar- nätet har dragits med en del problem, vilket också påtalats i här behand- lade motioner. Utskottet bedömer dock att rådliga åtgärder vidtagits, inte minst av PTS, för att tillförsäkra tillgången till en fungerande telefonitjänst för berörda hushåll och företag. Av redovisningen ovan framgår vidare att lämpliga procedurer finns för att tillgodose berörda abonnenters behov av trygghetslarm och texttelefoni. Motionerna 2011/12:T251 (S), 2011/12: T294 (S) och 2011/12:T413 (S) avstyrks därför.

Regleringen av elektroniska kommunikationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om behovet av åtgärder för att förbättra rättssäkerheten på marknaden för elektroniska kommunikationer och för att förbättra konkurrensen på bredbandsmarknaden. Utskottet hänvisar bl.a. till ett pågående översynsarbete inom Näringsdepartementet för att identifiera eventuella problem i gällande lagstiftning. Utskottet pekar också på att PTS har inlett arbetet med nya marknadsanalyser på accessnätmarknaden i syfte att kunna besluta om lämpliga skyldigheter för aktörer med betydande inflytande.

Motionen

Andreas Carlson och Lars-Axel Nordell (båda KD) framhåller i motion 2011/12:T304 yrkande 2 vikten av att följa tillämpningen av telekomlagstiftningen. Motionärerna pekar på att det finns en osäkerhet inom regleringen eftersom Post- och telestyrelsens (PTS) tillsynsbeslut under det senaste året flera gånger har återförvisats av domstol. Motionärerna påtalar att denna osäkerhet inte gynnar investeringsklimatet och att regeringen därför måste återkomma med en åtgärdsplan för att skapa tydliga spelregler på telekommarknaden.

I samma motion yrkande 3 framhålls behovet av att förstärka konkurrensen när det gäller fibertillträde. Motionärerna pekar på att PTS har beslutat att Telia Sonera ska vara skyldigt att upplåta sitt nät så att andra operatörer kan erbjuda bredbandstjänster till konsumenter genom att köpa tillträde till Telia Soneras accessnät. Motionärerna pekar dock på att när det gäller fibernät i städerna finns andra aktörer som är dominerande; därför bör det också ses över hur skyldigheten att upplåta det befintliga accessnätet kan gälla även för dessa aktörer. Vidare anförts att regeringen bör följa en uppmaning från EU-kommissionen om att inkludera Telia Soneras kanalisering, dvs. tomrören där fiberkablar kan dras, i PTS tillträdesbeslut.

Utskottets ställningstagande

Prövningar av PTS beslut

I motion 2011/12:T304 (KD) yrkande 2 anförts att återförvisningar av PTS beslut skapat en regulatorisk osäkerhet för aktörerna i branschen. Utskottet vill med anledning av detta understryka att rätten att överklaga beslut som fattats av PTS enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) följer av såväl svensk lagstiftning som bakomliggande EU-direktiv. Utskottet vill också, liksom it- och energiminister Ann-Karin Hatt i ett frågesvar i oktober 2011 (fr. 2011/12:26), betona att rätten att överklaga

myndighetsbeslut är grundläggande för att värna den enskildes rättssäkerhet. I sammanhanget bör även påminnas om att tiden fram till ett lagkraftvunnet avgörande har förkortats betydligt jämfört med vad som gällde före 2008, detta efter ett initiativ av regeringen till särskilda regler för handläggning av mål enligt LEK (prop. 2006/07:119, bet. 2007/08:TU2, rskr. 2007/08:8).

Statsrådet tillstod i frågesvaret att målet givetvis måste vara att PTS fattar beslut som står sig vid prövning i domstol. Ministern meddelade att hon förde en kontinuerlig dialog med PTS om bl.a. dessa frågor. Utskottet är positivt till detta.

Statsrådet meddelade vidare att det inom Näringsdepartementet hade inletts ett arbete med att identifiera eventuella problem i gällande lagstiftning och tillämpning samt för att undersöka möjliga åtgärder för att få systemet med reglering av marknaderna för elektronisk kommunikation att fungera bättre. Beroende på vad som framkommer i detta arbete uppgav ministern att hon kunde få anledning att återkomma i frågan. Utskottet välkomnar det pågående arbetet och förutsätter att regeringen vidtar erforderliga åtgärder om dessa behövs. Motion 2011/12:T304 (KD) yrkande 2 avstyrks följaktligen.

Tillträdesregleringen enligt lagen om elektronisk kommunikation

I motion 2011/12:T304 (KD) yrkande 3 efterlyses en förstärkt tillträdesreglering på bredbandsmarknaden enligt LEK. Utskottet vill mot denna bakgrund påminna om att LEK har sin grund i EU-direktiv och föreskriver ett specifikt förfarande som måste följas innan beslut kan fattas om att ålägga särskilda skyldigheter. Av lagen och förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation följer att PTS fortlöpande ska analysera de produkt- och tjänstemarknader, särskilt geografiska marknader, som har sådana särdrag att det kan vara motiverat att införa särskilda skyldigheter enligt lagen. Om det inte råder effektiv konkurrens på en sådan marknad ska företag med betydande marknadsinflytande identifieras och ges skyldigheter ur en särskild katalog i syfte att skapa effektiv konkurrens. Denna innefattar bl.a. samtrafiksskyldighet och skyldighet att lämna andra former av tillträde.

Riksdagen beslutade i juni 2008 om ändringar i LEK för att ge PTS ytterligare möjligheter att ingripa för att öka konkurrensen på bredbandsmarknaden (prop. 2007/08:73, bet. 2007/08:TU13, rskr. 2007/08:228). Genom lagändringarna gavs PTS möjlighet att förplikta en dominerande operatör att skilja den verksamhet som förvaltar, driver och tillhandahåller det s.k. kopparaccessnätet från operatörens verksamhet. Genom en sådan förpliktelse om s.k. funktionell separation ska alla aktörer kunna få tillgång till kopparaccessnätet på lika villkor. I maj 2011 beslutade riksdagen om ytterligare förändringar i LEK. Beslutet innebar bl.a. att ovannämnda bestämmelse om funktionell separation utvidgades till att kunna gälla även för andra nät, t.ex. nya fiberbaserade accessnät (prop. 2010/11:115, bet. 2010/11:TU20, rskr. 2010/11:256).

Utskottet vill också påminna om att det vid översynen av LEK i maj 2011 beslutades att förnyade marknadsanalyser som en uttrycklig huvudregel skulle göras minst vart tredje år, vilket kan jämföras med att dessa beslut innan dess hade fattats ungefär vart sjätte år. De tätare översynerna bedömdes kunna leda till en mer aktuell och därmed mer ändamålsenlig reglering. Utskottet vill understryka vikten av denna förändring, inte minst mot bakgrund av den snabba tekniska och marknadsmässiga utveckling som kännetecknar IKT-området (informations- och kommunikationsteknik), vilket också återspeglas i det här behandlade motionsförslaget.

Utskottet konstaterar att de två analyser av marknaden för nätinfrastuktur tillträde som PTS hittills har genomfört har mynnat ut i beslut om särskilda skyldigheter för Telia Sonera, första gången i december 2004 (dnr 04-6948/23) och andra gången i maj 2010 (dnr 07-11757/23). PTS har nu satt i gång arbetet med tredje generationens marknadsanalyser på accessnätsmarknaden, där fiber ingår. Inom ramen för detta arbete sker ett omfattande samrådsarbete, och myndigheten räknar med att beslut om nya skyldigheter för företag med betydande inflytande på marknaden skulle kunna fattas till sommaren 2013. Utskottet finner inga skäl till att föregripa detta arbete.

Med anledning av detta avstyrks motion 2011/12:T304 (KD) yrkande 3.

Ägande av it-infrastruktur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att stärka det statliga ägandet av it-infrastrukturen. Utskottet framhåller bl.a. att statens styrning på marknaden för elektronisk kommunikation framför allt sker genom regleringen av sektorn.

Jämför reservationerna 5 (SD) och 6 (V).

Motionerna

Siv Holma m.fl. (V) föreslår i kommittémotion 2011/12:T419 yrkande 9 att den samhälleliga kontrollen över ägandet av it-infrastrukturen ska stärkas, bl.a. för att kunna utgöra en del i ett samhällsbygge för minskad miljöpåverkan. Det framhålls att risken med en infrastruktur som vilar på kommersiell grund är en utveckling som baseras på ett snävt företagsekonomiskt perspektiv, som mycket väl kan gynna det egna företaget, men inte allmänheten eller miljön. Genom ett statligt ansvar, menar dock motionärerna, kan utvecklingen bli positiv och leda till att vardagen förenklas för de flesta, samtidigt som miljöbelastningen minskar. Motionärerna anför vidare i yrkande 10 att staten bör använda sig av statliga företag som Teracom för att bygga upp en rikstäckande it-infrastruktur.

I motion 2011/12:T468 av Erik Almqvist (SD) anförs att medan det är bra att främja konkurrens på datatrafikmarknaden kan det ifrågasättas om modellen med privat infrastruktur gynnar konkurrensen. Motionären anser att med ett statligt mobilnät skulle täckningen kunna bli bättre samtidigt som strålningen eventuellt skulle kunna reduceras i många områden med parallella master. Mot denna bakgrund föreslås att regeringen låter utreda för- och nackdelar med att låta nästa generations mobila nät byggas av staten för att sedan tillgängliggöras som plattform för fri konkurrens mellan privata operatörer och tjänsteleverantörer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställde sig i betänkande 2007/08:TU13 bakom den dåvarande infrastrukturministerns uttalande om att det statliga ägandet på konkurrensutsatta marknader hade spelat ut sin roll som välståndsskapare och pådrivare för teknisk utveckling och att staten bara skulle äga företag där det fanns tydliga motiv till att staten ägde dem. Vidare förtydligades att statens styrning på marknaden för elektronisk kommunikation inte skedde genom ägandet av operatörer utan framför allt genom regleringen av sektorn, där PTS i egenskap av sektorsmyndighet hade en central roll. Utskottet ansluter sig alltjämt till denna bedömning.

Utskottet vill vidare påminna om att nuvarande mål för politiken för informationssamhället är säkra, robusta och lättillgängliga kommunikationer som i först hand tillhandahålls genom effektivt fungerande marknader (prop. 2008/09:100, bet. 2008/09:TU1, rskr. 2008/09:154). Utskottet välkomnade i samband med antagandet av detta mål att det lyfter fram vikten av väl fungerande marknader; utskottet framhöll att genom en marknadsledd konkurrens främjades bl.a. en snabb teknisk utveckling anpassad till kundernas behov. Samtidigt anfördes att detta inte hindrade att staten kunde behöva vidta särskilda åtgärder för att trygga väl fungerande marknader, bl.a. för att trygga en utbyggnad av bredbandsförbindelser i områden där detta inte är lönsamt. Utskottet pekade på att detta övergripande ansvar också hade kommit till uttryck i bl.a. statligt stöd till bredbandsutbyggnad. Utskottet instämmer alltjämt även i dessa uttalanden och vill samtidigt peka på att betydelsen av en effektiv konkurrens också framgår explicit av de gällande målen för sektorn elektronisk kommunikation (prop. 2002/03:110, bet. 2002/03:TU6, rskr. 2002/03:228).

I motion 2011/12:T468 (SD) påtalas bl.a. nackdelen med flera mobilnät med parallella master. Utskottet vill med anledning av detta påminna om att riksdagen i juni 2006 beslutade om ändringar i lagen om elektronisk kommunikation (LEK) för att utvidga möjligheten att förplikta en operatör att tillhandahålla en samlokalisering i mobilmaster (prop. 2005/06:191, bet. 2005/06:TU16, rskr. 2005/06:331). Utskottet underströk i sammanhanget vikten av att infrastrukturen för elektronisk kommunikation byggs ut på ett samhällsekonomiskt lämpligt sätt. Enligt nuvarande bestämmelse i 4 kap.

14 LEK följer således att en operatör kan förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat om det är av betydelse för att skydda miljön eller för att uppnå mål för fysisk planering, eller om det krävs för att skydda folkhälsa eller allmän säkerhet.

Utskottet vill slutligen även framhålla att Affärsverket svenska kraftnät i sitt regleringsbrev för 2012 (dnr N2011/7166/E) har getts i uppdrag att, främst på stamnätet, driva ett kostnadseffektivt elektroniskt kommunikationsnät för tele- och datakommunikation och att på affärsmässiga grunder verka för att detta nät görs tillgängligt för marknadens aktörer.

Med anledning av det ovan anförda avstyrks motionerna 2011/12:T419 (V) yrkandena 9 och 10 samt 2011/12:T468 (SD).

Fri programvara och öppna standarder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att bl.a. övergå till fri programvara och öppna standarder. Utskottet hänvisar till pågående initiativ för att främja detta område.

Jämför reservation 7 (MP, V).

Motionen

Siv Holma m.fl. (V) efterlyser i kommittémotion 2011/12:T419 yrkande 11 en tydlig strategi för att öka tillgången till öppna nätverk. Motionärerna konstaterar att det på många platser i dag finns öppna nätverk som kan användas fritt och de understryker att dessa nätverk utgör en del av kommunikationsinfrastrukturen och kan ge stora positiva externa effekter. Som en del av den efterlysta strategin anføres att det behöver genomföras samhällsekonomiska analyser av hur stora värden fria nät ger i förhållande till vad det kostar att driva eller delfinansiera dem.

I yrkande 12 förespråkas att regeringen tillsätter en utredning om behoven av, och lämpliga former för, ekonomiskt stöd till fria programvaror som har samhällsekonomisk betydelse, t.ex. fri programvara för bl.a. konferenser över nätet, rationalisering av transporter eller kollektivtrafik och e-handelslösningar. Motionärerna understryker att en av de starkaste fördelarna med fri programvara är möjligheten för vem som helst att vidareutveckla källkoden så att den passar specifika behov. Motionärerna betonar också att it måste vara ett utvecklingsområde där alla ges tillgång att fritt utveckla sin kreativitet.

I yrkande 13 förespråkas att statliga myndigheter övergår till fri programvara och öppna standarder, liksom är fallet i Nederländerna. Härigenom uppges att möjligheterna ökar för att utveckla nya lösningar, motverka dyra inläsningseffekter och ge positiva externa effekter för både företag, andra organisationer och privatpersoner.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner om att det i uppdraget (dir. 2009:19) till den e-delegation som tillsattes i mars 2009 för att genomföra regeringens handlingsplan för e-förvaltning angavs explicit att den offentliga förvaltningens e-tjänster, i så stor utsträckning som möjligt, borde bygga på öppna standarder samt använda sig av programvara som bygger på öppen källkod och lösningar som stegvis frigör förvaltningen från beroendet av enskilda plattformar och lösningar. Utskottet är positivt till detta.

Utskottet kan också konstatera att e-delegationen i betänkandet *Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning* (SOU 2009:86) anförde att det fanns goda möjligheter att långsiktigt sänka kostnaderna genom användning av öppna standarder. Delegationen pekade på att risken för felinvesteringar minskade liksom risken för inläsningseffekter i slutna standarder, samtidigt som också beroendet av enskilda leverantörer minskade. E-delegationen aviserade därför att det i en kommande vägledning för automatisk samverkan mellan myndigheterna skulle slås fast att öppna standarder var förstahandsval vid val av teknisk lösning och att öppen programvara alltid skulle övervägas vid val av lösning. Utskottet noterar med gillande att delegationen sedermera i januari 2011 tog fram en första version av denna vägledning. Här beskrivs grundläggande principer för automatiserad samverkan; bl.a. framhålls att tjänster i så stor utsträckning som möjligt ska utvecklas med stöd i öppna standarder för att säkerställa återanvändning och informationsutbyte. Det anføres att tjänsterna med hjälp av öppna standarder kunde få en bred acceptans. För att följa tillämpningen av vägledningen följer arbetsgruppen för automatiserad samverkan flera projekt inom ramen för myndigheternas arbete med e-förvaltning, bl.a. inom Försäkringskassan. Utskottet välkomnar detta.

Utskottet vill vidare framhålla att e-delegationen har inrättat ett it-standardiseringsråd för att underlätta beredningsprocesserna kring it-standardiseringsfrågor. Rådet har enligt vad utskottet erfarit bl.a. inlett ett arbete kring öppna standarder. Utskottet vill i sammanhanget också uppmärksamma att Kammarkollegiet har upprättat ett ramavtal för öppna programvaror med tillhörande tjänster, *Öppna programvaror 2010*.

I e-delegationens rapport *Uppföljning av myndigheternas arbete med e-förvaltning och e-tjänster 2011* (2011-09-15) redovisas bl.a. myndigheternas användning av öppen programvara. Av denna framgår bl.a. att 21 procent av myndigheterna installerat applikationer för kontorsstöd baserade på öppen programvara på medarbetarnas datorer och att 43 procent

av myndigheterna använder öppen programvara i operativsystemen på de egna serverna. Utskottet välkomnar denna redovisning och finner det angeläget att situationen följs upp även i kommande undersökningar.

Utskottet vill vidare peka på att även organisationen Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) lyfter fram betydelsen av öppna standarder. I SKL:s *Strategi för eSamhället* från 2011 framhålls att den kommunala sektorn gemensamt behöver ställa krav på öppna standarder och tillgång till data genom öppet publicerade och standardiserade maskin-till-maskin-gränssnitt; det pekas på att det härigenom skapas förutsättningar för att löst koppla samman systemen. Vidare anføres att det för vissa verksamhetsprocesser även kan vara angeläget att komma överens om gemensamma och öppna standarder som kan användas i kravställning i upphandlingssituationer. I sammanhanget kan också nämnas att SKL den 4 maj 2012 anordnade ett seminarium om hur man upphandlar öppna källkodslösningar. Utskottet vill i detta sammanhang också uppmärksamma att regeringen i september 2010 tillsatte en utredning (dir. 2010:86) för att utreda om upphandlingsreglerna i tillräcklig utsträckning möjliggör för upphandlande myndigheter och enheter att göra goda ekonomiska affärer genom att tillvarata konkurrensen på marknaden och samtidigt använda sin köpkraft till att förbättra miljön, ta sociala och etiska hänsyn samt verka för ökade affärsmöjligheter för små och medelstora företag. Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2012.

Av ovanstående framgår att öppna standarder och öppna programvaror är väl uppmärksammade. Utskottet finner därför att ytterligare initiativ inte är påkallade på området och avstyrker därför motion 2011/12:T419 (V) yrkandena 11–13.

It och miljö

Utskottets förslag i korthet

Utskottet konstaterar att den angelägna frågan om it och miljö är väl uppmärksammad, såväl i Sverige som inom EU. Riksdagen avslår följaktligen motionsförslagen på området.

Jämför reservation 8 (MP, V).

Motionerna

Siv Holma m.fl. (V) framför i kommittémotion 2011/12:T419 att det finns en outnyttjad potential i it-sektorn som kan användas för att minska koldioxidutsläppen. I syfte att nå ett trafiksnålt samhälle efterlyses därför i yrkande 6 en e-strategi för it-sektorn i syfte att minska behovet av transporter och därmed minska klimatpåverkan. I yrkande 7 anføres att arbetet med en e-strategi på EU-nivå ska ha samma syfte som den som bedrivs på nationell nivå.

I motion 2011/12:T355 efterlyser Johan Löfstrand och Louise Malmström (båda S) en översyn av reglerna kring operatörslåst teknisk utrustning i syfte att minska dagens problem med onödigt elektroniskt avfall. Enligt motionärerna borde operatörer inte ha möjlighet att låsa olika elektroniska produkter så att de inte går att använda av andra aktörer. Motionärerna menar att det borde finnas andra sätt att hantera kundlojalitet; de efterlyser ett samarbete mellan aktörerna för att på så sätt skapa liknande teknisk utrustning och därigenom minska det elektroniska avfallet.

Utskottets ställningstagande

Det är angeläget att tillvarata möjligheterna att med hjälp av it minska samhällets påverkan på miljön. Utskottet noterar med tillfredsställelse att frågan lyfts fram i den digitala agendan för Sverige (dnr N2011/342/ITP) och att det inom ramen för det strategiska området *It:s roll för samhällsutvecklingen* föreslås ett antal insatser för att it ska bidra till ett miljöanpassat samhälle. Bland dessa kan nämnas följande:

- Regeringen inrättade i juni 2010 ett råd för intelligenta transportsystem (ITS), ITS-rådet, för att bättre ta till vara möjligheterna att använda informations- och kommunikationsteknik (IKT) inom transportsystemet för att nå de transport- och näringspolitiska målen (dir. 2010:67). Rådet ska utveckla former för samarbete mellan myndigheter och näringsliv, ge råd i och påskynda Trafikverkets och andra aktörers arbete med att genomföra handlingsplanen för ITS (se nedan) samt verka för ett ökat svenskt agerande i EU på ITS-området. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 december 2012.
- Regeringen beslutade i juli 2010 om agendan *IT för en grönare förvaltning – Agenda för IT för miljön 2010–2015* (dnr N2010/3482/ITP [delvis]). Agendan riktar sig i första hand till de myndigheter som lyder under förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter. Det övergripande målet med agendan är att miljöanpassad it ska användas för att minska statlig miljöbelastning. Agendan innehåller mål och rekommendationer inom tre områden där statlig förvaltning bedöms ha stor möjlighet att påverka: anskaffning, drift och användning samt möten och resor. Uppföljningen av agendan sker inom ramen för myndigheternas årliga miljörapportering enligt miljöledningsförordningen. Rapporteringen sammanställs av Naturvårdsverket varje år.
- Regeringen tillsatte i september 2008 en delegation för hållbara städer (M2008/3402/A). Delegationen har sedan tidigare regeringens uppdrag att bl.a. lyfta fram hur hållbar utveckling och insatser för att motverka klimatförändringar kan kombineras med främjande av bl.a. it. Regeringen meddelar i den digitala agendan att denna inriktning bör prioriteras ytterligare. I sammanhanget kan nämnas att delegationen tillsam-

mans med Närings- och Miljödepartementen, Vinnova och branschorganisationen IT & Telekomföretagen den 3 maj anordnade en konferens på temat it och hållbara städer, *Hur smart kan en stad bli?*

Utskottet vill också framhålla att regeringen i september 2009 beslutade att ge Vägverket i uppdrag att ta fram en trafikslagsövergripande strategi och handlingsplan för användning av intelligenta transportsystem (ITS). Uppdraget redovisades i mars 2010 av Trafikverket i rapporten *Trafikslagsövergripande strategi och handlingsplan för användning av ITS* (publikation 2010:16). Det framhålls här att ITS kan spela en betydligt större roll än vad som är fallet i dag och att ITS-lösningar kan minska koldioxidutsläppen i transportsystemet med 10–20 procent. Utskottet välkomnar denna rapport och anser att det är angeläget att erforderliga ITS-åtgärder vidtas. I handlingsplanen lämnades ett fyrtiotal förslag till åtgärder som bör genomföras i samarbete mellan den offentliga sektorn och näringslivet. Åtgärderna grupperades i följande sex fokusområden:

- planering av och innovation i transportsystemet
- data och information
- fordon/farkoster, kommunikation och fysisk infrastruktur
- godstransporter
- persontransporter
- storstadsregioner.

Utskottet noterar att även inom EU har en handlingsplan för ITS tagits fram, *Handlingsplan för utbyggnaden av intelligenta transportsystem i Europa* (KOM(2008) 886). I syfte att uppnå ett effektivare samarbete på området mellan medlemsstaterna har handlingsplanen sedermera kompletterats med direktiv 2010/40/EU om ett ramverk för införande av intelligenta transportsystem på vägtransportområdet och för gränssnitt mot andra transportslag.

Det kan även påminnas om att Europeiska kommissionen i oktober 2009 utfärdade en rekommendation (K(2009) 7604) med uppmaningar till såväl IKT-sektorn som medlemsstaterna för att främja övergången till en energieffektiv ekonomi med låga koldioxidutsläpp. Sveriges svar till kommissionen redovisades i december 2010 i rapporten *IT och energieffektivisering i Sverige* (N2010.50). Där lämnades en utförlig beskrivning av de initiativ som tagits inom offentlig förvaltning liksom inom områdena it och telekom, byggnader och fastigheter, energi samt transport och logistik.

Med anledning av vad som anförs i motion 2011/12:T355 (S) om problemet med elektroniskt avfall vill utskottet peka på att miljökrav på it- och telekomrelaterade produkter kan delas in i tre kategorier: ekodesignkrav, förbud mot användning av vissa farliga substanser samt producentansvar. Inom EU finns specifik reglering inom alla dessa tre områden, som i sin tur genomförts i nationell lagstiftning. Således följer t.ex. av förordningen (2005:209) om producentansvar för elektriska och elektro-

niska produkter (EE) att företag som för in och avsätter dylika produkter på den svenska marknaden ska anmäla sig och redovisa uppgifter till Naturvårdsverkets EE-register.

Utskottet vill också uppmärksamma att regeringen i ett pressmeddelande den 18 maj 2012 meddelat sin avsikt att utreda konsekvenserna av ändrade bindningstider och uppsägningstider för mobil- och bredbandskonsumenter. I sammanhanget kommer regeringen också att behandla rekommendationer från PTS om att minska den maximala bindningstiden för abonnemang och om att de s.k. SIM-kortslåsen, som innebär att mobiltelefonen bara kan användas med en utpekad operatör, bör upphöra kostnadsfritt när bindningstiden löpt ut. Utskottet välkomnar regeringens initiativ.

Utskottet vill vidare framhålla att branschorganisationen IT & Telekomföretagen sedan flera år tillbaka driver projektet *Grön it* för att bl.a. visa hur it-branschen kan bidra till att minska miljöbelastningen inom samhällets alla sektorer. Inom ramen för projektet behandlas frågor om bl.a. lagstiftning, kemiska ämnen och material, miljökrav i upphandling, energi-effektivitet och producentansvar.

Av redogörelsen ovan framgår, konstaterar utskottet, att den angelägna frågan om it och miljön är väl uppmärksammat. Motionerna 2011/12:T355 (S) och 2011/12:T419 (V) yrkandena 6 och 7 avstyrks följaktligen.

Positionering vid nödsamtal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om förbättrad positionering vid nödsamtal mot bakgrund av ny reglering på området.

Motionen

Ingemar Nilsson (S) anför i motion 2011/12:T239 att 20–25 procent av mobilsamtalen till larmnumret 112 inte kan positioneras, dvs. det går inte att fastställa vilket geografiskt område samtalen kommer ifrån. Motionären pekar på att detta utgör ett problem för SOS Alarm och att det kan försena räddningsinsatser betydligt. Enligt motionären behövs en närmare studie för att fastslå vilka åtgärder som bör vidtas för att komma till rätta med problemet.

Utskottets ställningstagande

Av 5 kap. 7 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) följer att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska medverka till att nödsamtal kan förmedlas avgiftsfritt och att lokaliseringsuppgifter lämnas till den som tar emot nödsamtal. Utskottet vill påminna om att bestämmelserna ändrades under våren 2011, bl.a. på så sätt att skyl-

digheten att lämna lokaliseringssuppgifter inte längre begränsades till vad som var tekniskt genomförbart, vilket var fallet tidigare (prop. 2010/11:115, bet. 2010/11:TU20, rskr. 2010/11:256). Genom de ändrade bestämmelserna ställs således högre krav än tidigare på att tillhandahålla lokaliseringssuppgifter. Utskottet välkomnar denna angelägna utveckling. De nya bestämmelserna trädde i kraft den 1 juli 2011.

Post- och telestyrelsen (PTS) fastställer närmare i föreskrifter de krav som ska uppfyllas vid tillhandahållandet av lokaliseringssuppgifter. Utskottet noterar med tillfredsställelse att PTS mot bakgrund av ovannämnda lagändringar i oktober 2011 beslutade om nya föreskrifter om förmedling av nödsamtal och tillhandahållande av lokaliseringssuppgifter till samhällets alarmeringstjänst (PTSFS 2011:4). De nya föreskrifterna, som gäller från den 1 december 2011, innebär att operatörerna är skyldiga att skicka lokaliseringssuppgifter i flera fall än tidigare, då operatörerna endast varit tvungna att skicka lokaliseringssuppgifter i de fall den nödställd ringde i sitt hemnät, dvs. i det nät där han eller hon hade sitt abonnemang. Till följd av de nya föreskrifterna ska således t.ex. nödställda utländska besökare (som har utländska SIM-kort), personer som har svenska SIM-kort men ringer i ett område där den egna operatören saknar täckning samt personer med tomma kontantkort kunna positioneras.

Utskottet vill också framhålla att de nya reglerna även innebär att lokaliseringssuppgifternas precision ska förbättras i takt med den tekniska utvecklingen inom området. I framtiden kan det t.ex. enligt PTS bli aktuellt att använda den GPS-teknik som finns i många moderna mobiltelefoner för positionering.

Av redovisningen ovan följer att angelägna förändringar nyligen genomförts i lagstiftningen för elektroniska kommunikationer i syfte att förbättra förmedlingen av positioneringsinformation i samband med nödsamtal. Syftet med motion 2011/12:T239 (S) torde följaktligen vara väl tillgodosett. Motionen avstyrks därmed.

Grundläggande betaltjänster

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om grundläggande betaltjänster. Utskottet förutsätter att regeringen och ansvariga myndigheter fortsätter att bevaka tillgången till grundläggande betaltjänster och att åtgärder vidtas där det krävs.

Jämför reservation 9 (S, MP, V).

Motionerna

I motion 2011/12:T394 framhåller Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S) att såväl kommuner och enskilda som företag i glesbygden är beroende av att kunna utföra betal- och kassatjänster på ett tillfredsställande sätt; detta gäller i synnerhet för småföretagare i glesbygd. Vidare pekar motionärerna på att det är svårt att etablera ett företag om det inte finns möjlighet att enkelt och säkert lämna in dagskassan. Därför yrkar motionärerna att staten även fortsättningsvis ska ta ansvar för att upprätthålla en väl fungerande betalnings- och kassaservice i hela landet.

I motion 2011/12:N249 yrkande 4 belyser Jan R Andersson och Sten Bergheden (båda M) att hanteringen av kontanter på landsbygden har försvårats sedan Svensk Kassaservice lades ned. Det har inneburit försämrad tillgång till kontantuttag och en osäker arbetssituation för handlarna som har svårt att tillräckligt snabbt lämna in sina dagskassor. Näringsidkarna måste dessutom ibland vänta flera dagar innan de har pengarna på sitt konto. Motionärerna efterfrågar därför en översyn av hur tillgängligheten till kontantuttag och betalservice ska kunna förbättras på landsbygden.

Utskottets ställningstagande

Till grundläggande betaltjänster räknas möjlighet att ta ut kontanter, betala räkningar samt företags och föreningars möjlighet att sätta in dagskassor på bankkonto. Det är av vikt att alla i samhället har tillgång till grundläggande betaltjänster. Även om det, enligt utskottets mening, i första hand bör vara marknaden som tillhandahåller dessa tjänster är det ett statligt ansvar att övervaka att detta fungerar.

Utskottet välkomnar därför att regeringen har gett länsstyrelserna i uppdrag att bevaka att tillgången till grundläggande betaltjänster motsvarar samhällets behov. I länsstyrelsernas årsrapport 2011, *Bevakning av grundläggande betaltjänster*, framkommer att den stora förändringen under 2011 är bankernas utveckling, vilken påverkar tillgången till grundläggande betaltjänster negativt. På flera ställen i landet läggs bankkontor ned, andra begränsar sitt öppethållande och kontanthantering över disk försvinner. Bankernas utveckling sker dessutom snabbare än nya aktörer och lösningar introduceras i samhället. Såväl vissa grupper av privatpersoner som företagare har problem att sköta betaltjänster och hantera dagskassor. Länsstyrelserna pekar på lösningar, såväl tekniska som olika former av lokal återcirkulering av kontanter.

Utskottet vill vidare som ett uttryck för statens ansvar lyfta fram möjligheten att staten på de orter där marknaden inte tillgodoser behovet av grundläggande betaltjänster genomför upphandlingar av dessa. Denna typ av statligt upphandlade betaltjänster bedrivs på vissa orter i landet och går under namnen Betalservice och Brevgiro.

Utskottet förutsätter att regeringen och ansvariga myndigheter fortsätter att bevaka tillgången till grundläggande betaltjänster och att åtgärder vidtas där det behövs, det kan gälla såväl upphandling av betaltjänster som introduktion av system för lokal återcirkulering av kontanter eller andra åtgärder som leder till ökad tillgång till grundläggande betaltjänster.

Med anledning av det nu sagda finner utskottet att syftet med motionerna till stor del är tillgodosett varför initiativ från riksdagen inte behövs. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2011/12:T394 (S) i denna del och 2011/12:N249 (M) yrkande 4.

Postservice

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om postservicen. Utskottet slår fast att det ska finnas en posttjänst av god kvalitet i hela landet och förutsätter att såväl regeringen som PTS fortsätter att bevaka frågan om att samhällets behov av posttjänster och postservice av god kvalitet tryggas.

Jämför reservation 10 (S, MP, V).

Motionerna

I motion 2011/12:T290 framhåller Irene Oskarsson (KD) att det i praktiken råder olika priser och villkor för boende i stad respektive på landsbygd. Motionären anför att Postens omstruktureringar med indragningar av lantbrevbärare och kontor innebär att en del hushåll kommer att få orimligt långt till sina brevlådor. Motionären anför därför att lagstiftningen måste förtydligas så att det inte blir möjligt att kringgå kravet på icke diskriminerande priser eller villkor. Det yrkas i motionen att reglerna ska förtydligas så att invånare på landsbygden har likvärdiga villkor som de som bor i tätorter eller i städer.

I motion 2011/12:T394 framhåller Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S) att handeln via internet ökar. De varor som köps via internet måste kunna skickas med post. Det är viktigt för att människor och företag ska kunna leva och verka i glesbygden. Det yrkas att staten även i fortsättningen måste ta ansvar för att upprätthålla god postservice med insamling och utdelning av post och försäljning av frimärken på många lättillgängliga delar i landet.

Utskottets ställningstagande

Utskottets inställning är att det ska finnas en posttjänst av god kvalitet i hela landet. Därför ställs långtgående krav på Posten AB som tillhandahållare av den samhällsomfattande posttjänsten, samtidigt som Post- och

telestyrelsen (PTS) har ett ansvar att följa att den samhällsomfattande posttjänsten fullgörs. Om samhällets behov av posttjänster inte är tillgodosett ska PTS rapportera detta till regeringen som då ska överväga vilka åtgärder som behöver vidtas.

Utskottet konstaterar att PTS nyligen redovisat en uppföljning och analys av posttjänster med information om den faktiska och möjliga tillgängligheten till posttjänster i landets alla delar i rapporten *Service och konkurrens 2012 – Postmarknaden i Sverige* (PTS-ER 2012:10). I rapporten redogör PTS för förhållandena på den svenska postmarknaden. Posten AB:s dominans är tydlig. Konkurrenstrycket är störst på marknaden för sorterade brevsändningar där Bring Citymail sedan början av 1990-talet har varit en verksam konkurrent till Posten. I rapporten konstaterar PTS att konkurrenssituationen fortfarande är bräcklig, vilket blir tydligt mot bakgrund av att en diskussion förs mellan den norska posten och dess ägare om en avveckling av Bring Citymail i Sverige.

PTS redovisar i rapporten sin uppföljning av Postens skyldigheter i egenskap av utsedd tillhandahållare av den samhällsomfattande posttjänsten. Utredningens slutsats är att servicenätet fortfarande i det stora hela får anses uppfylla användarnas behov även om vissa problem kan identifieras, framför allt när det gäller tillgängligheten för vissa kundkategorier till de postombud som ligger lite utanför stadskärnorna.

I rapporten har PTS också granskat hur Posten följer sina tillståndsvillkor och belyser närmare frågan om Postens utdelningsproblem i södra Stockholm. Sammanfattningsvis framgår av rapporten att Posten under 2011 fullgjort sina åligganden i fråga om den samhällsomfattande posttjänsten på ett tillfredsställande sätt samtidigt som god lönsamhet behållits i verksamheten.

Utskottet konstaterar att frågan om situationen för boende på landsbygden följs av PTS och förutsätter att såväl PTS som regeringen fortsätter att bevaka frågan om samhällets behov av posttjänster och postservice av god kvalitet och hög tillgänglighet i hela landet.

Därmed ser utskottet ingen anledning att vidta några åtgärder med anledning av motionerna 2011/12:T290 (KD) och 2011/12:T394 (S) i denna del. Därför avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Arbetsmiljön för brevbärare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om arbetsmiljön för brevbärare. Utskottet betonar att frågan om fastighetsboxar i första hand är en fråga som bör lösas i samråd mellan marknads aktörer. Vidare konstaterar utskottet att det är Arbetsmiljöverket som utövar tillsynen av arbetsmiljölagstiftningen och att det är arbetsgivaren som har förstahandsansvaret för arbetsmiljön.

Jämför särskilt yttrande (S).

Motionerna

I motion 2011/12:T417 påpekar Agneta Gille (S) att det även för äldre personer inom en yrkesgrupp ska finnas möjlighet att arbeta vidare utan att de ska behöva utsätta sina kroppar för förslitningsskador. Genom att placera fastighetsboxar i alla trapphus skulle en satsning på arbetsmiljön göras. Vidare skulle åtgärden förbättra konkurrensituationen mellan olika aktörer, enligt motionären. Det yrkas därför i motionen att fastighetsboxar införs i alla trapphus.

I motion 2011/12:T448 framhåller Jasenko Omanovic och Ingemar Nilsson (båda S) att det är viktigt att se över brevbärarnas arbetssituation. I en postbil kan temperaturen överstiga 40 grader varma dagar. Detta gör arbetssituationen svår för brevbärarna och innebär också en trafiksäkerhetsrisk för medtrafikanter. Motionärerna yrkar att åtgärder ska vidtas för att förbättra brevbärarnas arbetsmiljö.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att frågan om utdelningsplikten och brevbärarnas arbetsmiljö är angelägen. Frågan om fastighetsboxar är emellertid, anser utskottet, i första hand en fråga som bör lösas i samråd mellan marknads aktörer, dvs. Posten AB och bostadsföretagen. Fastighetsboxar ska heller inte enbart ses som en arbetsmiljöfråga då det i stor utsträckning även innebär en möjlighet att göra kostnadsbesparingar i brevbärartjänsten.

Av Post- och telestyrelsens (PTS) rapport *Service och konkurrens 2012 – Postmarknaden i Sverige* framgår att allt fler fastighetsägare väljer att installera fastighetsboxar i det egna beståndet; i dag är nästan 29 procent av alla flerfamiljshus utrustade med fastighetsboxar.

Vidare vill utskottet klargöra att brevbärarnas arbetsmiljö regleras av arbetsmiljölagstiftningen och inte av postlagen. Det är därmed Arbetsmiljöverket som utövar tillsynen av arbetsmiljölagstiftningen och det är arbetsgivaren som har förstahandsansvaret för arbetsmiljön.

Utskottet kan konstatera att antalet fastighetsboxar ökar för varje år. När det gäller övriga arbetsmiljöfrågor är det en fråga som är föremål för kontroller och åtgärder av främst Arbetsmiljöverket, varför utskottet inte ser någon anledning för riksdagen att ta några initiativ på området.

Med anledning av det som nu sagts avstyrks motionerna 2011/12:T417 (S) och 2011/12:T448 (S).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Delaktighet i informationssamhället, punkt 2 (S, MP, V)

av Anders Ygeman (S), Monica Green (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Leif Pettersson (S), Lars Johansson (S), Siv Holma (V) och Annika Lillemets (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:T419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkande 14.

Ställningstagande

Informationssamhället är i dag en grundläggande del av vårt samhälle och en förutsättning för att fullt ut kunna medverka i dagens samhällsutveckling liksom för att kunna ta del av dagens tjänsteutbud inom såväl privat som offentlig verksamhet. Fortfarande är det dock många som saknar tillgång till eller som inte använder internet i vardagen. Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.SE) konstaterar i rapporten *Svenskarna och Internet 2012* att hela 1,33 miljoner svenskar fortfarande står utanför internetvärlden. Detta är inte godtagbart. Arbetet behöver intensifieras med informations- och utbildningsprojekt riktade till människor som saknar tillgång till och som av olika anledningar inte använder sig av internet.

Vi menar att det är nödvändigt att staten, studieförbund, folkhögskolor och bibliotek samverkar för att utveckla internetanvändningen i vardagen. Vi vill också understryka vikten av att bekämpa den digitala klyftan med åtgärder redan i skolan. Barn växer upp i hem med olika grader av it-kunskap och tillgång till it – det är därför angeläget att skolan kan kompensera för denna ojämlikhet genom att låta it bli en naturlig del i skolans arbete. Vi anser vidare att det finns behov av att utforma särskilda jämställdhetsprogram för it-program och att det behöver genomföras utvecklingsprojekt för att öka it-användningen hos personer med olika funktionsnedsättningar. Åtgärder behövs också för att kunna erbjuda it-tjänster på olika språk och som riktar sig till personer med utländsk bakgrund.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

- 2. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 3 (S, V)**
av Anders Ygeman (S), Monica Green (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Leif Pettersson (S), Lars Johansson (S) och Siv Holma (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:T217 av Maria Stenberg (S),

2011/12:T218 av Christer Engelhardt (S),

2011/12:T241 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S),

2011/12:T362 av Désirée Liljevall (S) yrkande 2,

2011/12:T419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkande 8,

2011/12:T422 av Clas-Göran Carlsson och Tomas Eneroth (båda S),

2011/12:T429 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 32–35, 37 och 38,

2011/12:T445 av Jörgen Hellman m.fl. (S) yrkande 1 i denna del och

2011/12:T447 av Gunnar Sandberg m.fl. (S),

bifaller delvis motionerna

2011/12:T249 av Marianne Åhman och Anita Brodén (båda FP) yrkande 1,

2011/12:T266 av Karin Enström (M),

2011/12:T305 av Andreas Carlson (KD),

2011/12:T354 av Betty Malmberg m.fl. (M) och

2011/12:T432 av Emil Källström och Helena Lindahl (båda C) samt avslår motionerna

2011/12:T263 av Roger Tiefensee och Anders Flanking (båda C) och

2011/12:MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 4 och 5.

Ställningstagande

It är en samhällsomdanande kraft som gör det möjligt att möta framtiden på ett helt nytt sätt. I dagens samhälle utgör tillgången till väl fungerande elektroniska kommunikationer en förutsättning för att kunna delta i informationssamhället; alltmer service och tjänster erbjuds via mobiltelefoni och internet. För att alla människor ska ha rätt till samma service och möjligheter är det därför angeläget att alla i hela landet har tillgång till mobiltelefoni och bredband på likvärdiga villkor. Detta är en viktig del av vår målsättning om en kunskapsbaserad ekonomi präglad av värdeburen tillväxt.

I dag är dessvärre tillgången till it många gånger en klassfråga i Sverige. Tillgången och hastigheten på nätet varierar stort över landet, vilket bl.a. tydligt framgår av Post- och telestyrelsens (PTS) senaste kartläggning av bredbandstillgången i landet (PTS-ER-2012:11). Detta är inte acceptabelt. Tydliga åtgärder krävs för att sluta de digitala klyftor som uppstått

under den borgerliga regeringens styre. Tillgången till mobiltelefoni och bredband är särskilt viktig i glesbygd på grund av de långa avstånden till samhällets service och borde vara en självklar del av den svenska infrastrukturen. Så är det tyvärr inte i dag. I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22) presenterar regeringen en tillfällig satsning på 495 miljoner kronor under en treårsperiod. Utgångspunkten för regeringens politik är att marknaden ska tillhandahålla säkra och goda elektroniska kommunikationer. Vi anser dock att marknaden inte klarar av att förse alla med bredband och att regeringens övertro på marknadens krafter i stället har inneburit att Sverige har glidit isär. För att inte förstärka klyftan mellan tätbebyggda områden och glesare bygder menar vi att staten måste ta ansvar för att alla ska få tillgång till den nya tekniken, och att detta sker på likvärdiga villkor över hela landet.

Stora ytor av Sverige, i synnerhet glesbygden, saknar i dag mobiltäckning – från fjällområden till våra skogslän och längs med kusterna, vilket drabbar såväl befolkning som turister. Detta är inte godtagbart, inte minst ur ett sårbarhetsperspektiv. För att människor ska kunna bo, arbeta och röra sig tryggt i alla delar av Sverige måste regeringen ta ansvar för en fungerande mobiltelefoni med god täckning i hela landet. Vi anser att det är dags att sätta upp mål för det mobila nätet. Staten måste ställa hårda och tydliga krav på teleoperatörerna i samband med licenstilldelning så att det finns fullgod mobiltäckning i hela landet. Ett tänkbart alternativ skulle kunna vara att införa krav på s.k. nationell roaming, dvs. att en användare ska kunna ringa på en annan operatörs nät i områden där den egna operatören saknar täckning, eller andra krav som gör att operatörerna samarbetar bättre.

Även när det gäller bredband finns det i dag stora vita fläckar i Sverige och på flera håll i landet får enskilda och grannar tillsammans lösa och bekosta en dyr framdraging av anslutningsmöjligheter för att få tillgång till internet. Vi vill understryka att det måste finnas ett tydligt samhällsansvar där marknadskrafterna inte räcker till; det är därför viktigt att se över stödet till bredbandsutbyggnaden. Satsningarna måste fortsätta för att säkerställa tillgången till en it-infrastruktur med hög hastighet för privatpersoner, företag och offentliga förvaltningar i hela landet. I sammanhanget är det angeläget att det finns en god överblick över de befintliga näten och deras kapacitet. En detaljerad kartläggning behöver därför göras för att komplettera de mer teoretiska sammanställningar som hittills genomförts av bl.a. PTS. Vi anser följaktligen att länsstyrelserna bör ges ett tydligare uppdrag om en sådan kartläggning. Vidare ser vi det som angeläget att det förbereds för it-infrastrukturen på bästa sätt i samband med att andra infrastruktursatsningar görs, t.ex. genom krav på att lägga tomrör. Enligt vår mening behövs en standard som gör det möjligt att knyta ihop nät.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

3. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 3 (MP) av Annika Lillemets (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12: MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 4 och 5 samt avslår motionerna

2011/12: T217 av Maria Stenberg (S),

2011/12: T218 av Christer Engelhardt (S),

2011/12: T241 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S),

2011/12: T249 av Marianne Åhman och Anita Brodén (båda FP) yrkande 1,

2011/12: T263 av Roger Tiefensee och Anders Flanking (båda C),

2011/12: T266 av Karin Enström (M),

2011/12: T305 av Andreas Carlson (KD),

2011/12: T354 av Betty Malmberg m.fl. (M),

2011/12: T362 av Désirée Liljevall (S) yrkande 2,

2011/12: T419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkande 8,

2011/12: T422 av Clas-Göran Carlsson och Tomas Eneroth (båda S),

2011/12: T429 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 32–35, 37 och 38,

2011/12: T432 av Emil Källström och Helena Lindahl (båda C),

2011/12: T445 av Jörgen Hellman m.fl. (S) yrkande 1 i denna del och

2011/12: T447 av Gunnar Sandberg m.fl. (S).

Ställningstagande

Även om Sverige i ett internationellt perspektiv får anses ha en väl utbyggd infrastruktur för elektroniska kommunikationer kan vi inte slå oss till ro. Samhället blir alltmer beroende av bredband samtidigt som det finns områden där man helt saknar bredbandsinfrastruktur eller där den befintliga it-infrastrukturen inte är framtidssäker eftersom den inte skulle klara ökade kapacitetskrav. Vi i Miljöpartiet ser därför positivt på att regeringen i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22) presenterade en satsning på 495 miljoner kronor under en treårsperiod för att främja bredbandsutbyggnaden utanför tätorterna. Det är dock viktigt att denna satsning inte bromsar upp de privata operatörernas investeringsvilja i de områden som ligger närmast i tur att bli utbyggda på kommersiella grunder. Staten måste därför sända en tydlig signal om att den aviserade satsningen inte är avsedd att ersätta investeringar som operatörerna bör kunna ta på kommersiella grunder. Enligt vår mening bör områden prioriteras där koptarnätet rivs upp liksom områden dit det fasta telenätet inte hunnit nå innan nedmonteringen började. Genom att skattemedlen tydligt används för att koppla upp den mest glest befolkade landsbygden ökar

trycket även på operatörerna att ta sitt ansvar för glest befolkade men ändå inte fullt så glest befolkade områden, vilket innebär att statens satsning gör dubbel nytta.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

4. Teknikskifte i delar av det fasta telefnätet, punkt 4 (S, MP, V)

av Anders Ygeman (S), Monica Green (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Leif Pettersson (S), Lars Johansson (S), Siv Holma (V) och Annika Lillemets (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:T251 av Isak From m.fl. (S), 2011/12:T294 av Krister Örnfjäder (S) och 2011/12:T413 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S).

Ställningstagande

På många håll i landet monterar Telia Sonera i dag ned delar av det traditionella fasta telefnätet. Under en femårsperiod kommer mer än 50 000 hushåll i 200 kommuner att beröras. Den lösning som erbjudits berörda abonnenter i form av fast mobiltelefoni har i flera fall inte visat sig fungera på ett tillfredsställande vis – det har bl.a. visat sig att de nya systemen klarar åska dåligt. Såväl småföretagare som enskilda kunder har följaktligen blivit lidande av långa avbrott i telekommunikationerna. Detta är inte acceptabelt. Rätten till en väl fungerande telefoni måste säkerställas i hela landet. Av särskild betydelse i sammanhanget är det stora antal trygghetslarm som finns runt om i landet och som oftast är anpassade för just det traditionella fasta telefnätet. Det är ytterst angeläget att frågan om alternativ infrastruktur för trygghetslarmen löses innan Telia Sonera ersätter kopparnätet med annan teknik. På samma vis måste det även säkerställas att hörselskadades möjligheter att använda texttelefoni inte hämmas av teknikskiftet. Ett tydligt beslut behövs så att de som blir av med fast telefoni och är i behov av texttelefon får tillgång till det, oavsett var i landet de bor.

Det är givetvis viktigt att främja användningen av ny modern teknik, men vi vill understryka att övergången mellan olika system måste ske på ett ansvarsfullt sätt. Enligt vår mening måste krav tydligt ställas genom

Post- och telestyrelsen (PTS) på fungerande ersättningssystem när gamla system byts ut. Det bör också införas en samrådsplikt med berörda myndigheter för att minimera effekterna för den enskilde.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

5. Ägande av it-infrastruktur, punkt 6 (SD)

av Tony Wiklander (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:T468 av Erik Almqvist (SD) och

avslår motion

2011/12:T419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

Det kan ifrågasättas om dagens modell där mobiloperatörerna vanligtvis väntas bygga separata mobilnät gynnar konkurrensen och är till gagn för konsumenterna. Ytterst få operatörer har råd att bygga en egen infrastruktur för många miljarder kronor. Dagens situation leder dessutom till att mobilmaster placeras ut långt ifrån optimalt eftersom operatörerna bygger parallella infrastrukturer, i första hand i de mer trafiktäta delarna av landet. Med ett gemensamt statligt mobilnät bedömer vi i Sverigedemokraterna att täckningen skulle kunna bli bättre i hela landet samtidigt som strålningen skulle kunna reduceras i många områden där det annars skulle upprättas parallella master. Vi anser därför att det för nästa generations mobilnät kan vara lämpligt med en strukturell separation, där staten äger infrastrukturen medan tjänsterna i mobilnätet tillhandahålls i fri konkurrens av marknadens aktörer. Genom att hålla mobilnätet öppet för enbart privata operatörer och tjänsteleverantörer menar vi att konkurrensen på marknaden skulle förbättras eftersom fler operatörer skulle ha råd att delta till följd av de sänkta inträdeshindren på marknaden. Mot bakgrund av detta vill vi att regeringen ska utreda för- och nackdelar med att bygga nästa generations mobilnät som statlig infrastruktur öppen för fri konkurrens.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

6. Ägande av it-infrastruktur, punkt 6 (V)

av Siv Holma (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:T419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkandena 9 och 10 samt

avslår motion

2011/12:T468 av Erik Almqvist (SD).

Ställningstagande

Infrastruktur är nästan alltid en kollektiv nytting och till sin natur olämplig att driva och äga på kommersiell grund. Detta gäller även bredband. Likt järnvägar, är det inte rationellt att bygga fler optiska kablar bredvid varandra bara för att öka konkurrensen. Vi i Vänsterpartiet bedömer att risken med en infrastruktur som vilar på kommersiell grund är att dess utveckling baseras på ett snävt företagsekonomiskt perspektiv som inte gynnar allmänheten eller miljön. Vi anser därför i stället att samhällelig kontroll och ägande av it-infrastrukturen bör stärkas, bl.a. för att det på så vis ska kunna utgöra en del i ett samhällsbygge för minskad klimatpåverkan. Vi vill därför också att staten mer aktivt använder sig av statliga bolag som Teracom för att bygga en rikstäckande infrastruktur.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

7. Fri programvara och öppna standarder, punkt 7 (MP, V)

av Siv Holma (V) och Annika Lillemets (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:T419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkandena 11–13.

Ställningstagande

Fri programvara möjliggör ett mer effektivt sätt att få fram programvara. Alla delar av ett program kan härigenom granskas och förbättras av användare i hela världen samtidigt som alla kan använda programmen utan höga licenskostnader. Trots dessa stora fördelar finns det många som inte använder sig av fri programvara. Vi anser att statliga myndigheter och företag

bör vara ett föredöme inom detta område; vi vill därför att den offentliga sektorn följer Nederländernas exempel och övergår till fri programvara och öppna standarder. Detta skulle motverka de dyra inlåsnings effekter vi ser i dag och ge positiva externa effekter för såväl företag och andra organisationer som privatpersoner.

Fri programvara ökar också möjligheterna att utveckla nya lösningar; företag eller kommuner kan t.ex. enkelt bygga vidare på programvarans källkod så att den passar deras specifika behov. Vi vill därför att regeringen tar initiativ till en strategi för utvecklad nätkommunikation som bl.a. innehåller stöd till utvecklingen av fri programvara för vissa nyckelfunktioner som t.ex. konferenser över nätet eller mjukvara för rationalisering av transporter eller kollektivtrafik. Den sortens investeringar skulle enligt vår mening vara samhällsekonomiskt betydelsefulla då de kan bidra till ett tidigare genombrott för olika nätlösningar som ersätter fysiska transporter och därmed sparar pengar och minskar utsläppen. Andra tänkbara områden där det kan vara angeläget att höja takten i utvecklingen av fri programvara är e-handelslösningar som bidrar till ett minskat beroende av köpcentrum samt olika sorters mjukvarustöd för hemarbete över nätet. Regeringen bör snarast tillsätta en utredning om behoven av, och lämpliga former för, ekonomiskt stöd till fri programvara med samhällsekonomisk betydelse.

Vi vill också att regeringen tar initiativ till en strategi för att öka tillgången till öppna nät, med målsättningen att det ska gå att koppla upp sig fritt på de flesta ställen i landet där människor samlas. Öppna nätverk tillhandahålls i dag av allt från kommuner till kaféer, hotell och privatpersoner. Vi anser att öppna nätverk är en del av kommunikationsinfrastrukturen och att de kan ge stora positiva externa effekter. En strategi behövs därför för fler öppna nätverk.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

8. It och miljön, punkt 8 (MP, V)

av Siv Holma (V) och Annika Lillemets (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:T419 av Siv Holma m.fl. (V) yrkandena 6 och 7 samt avslår motion

2011/12:T355 av Johan Löfstrand och Louise Malmström (båda S).

Ställningstagande

Vi står inför stora utmaningar när det gäller klimatet och miljön. Utsläppen av växthusgaser måste minskas radikalt. Det finns otvivelaktigt en stor potential att genom it skapa ett mer resurseffektivt samhälle. It kan t.ex. användas för att optimera transporter och för att genomföra möten utan resor. Även regeringen tar i sin digitala agenda upp it:s potential att bidra till ett miljöanpassat samhälle. Dessvärre kan vi konstatera att det i agendan saknas en fokusering på insatser för att minska behovet av transporter och därmed minska klimatpåverkan. Vi menar att det behövs en tydlig e-strategi för it-sektorn med syfte att minska behovet av transporter. Vi anser att staten bör sätta upp mål för en sådan strategi och konkretisera vilka medel som ska användas för att nå de uppsatta målen. Enligt vår mening bör Sverige även verka för att ett liknande arbete genomförs i EU.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

9. Grundläggande betaltjänster, punkt 10 (S, MP, V)

av Anders Ygeman (S), Monica Green (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Leif Pettersson (S), Lars Johansson (S), Siv Holma (V) och Annika Lillemets (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:T394 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S) i denna del och

bifaller delvis motion

2011/12:N249 av Jan R Andersson och Sten Bergheden (båda M) yrkande 4.

Ställningstagande

Väl fungerande grundläggande betaltjänster måste finnas i hela landet. Det är, enligt vår mening, en förutsättning för att människor ska kunna bo kvar eller etablera sig i vissa områden. Visserligen sker de flesta betalningar numera genom internet, autogiro och girobetalningar men på de ställen där bredbandsnätet inte är helt utbyggt och där det är glest mellan de platser där marknaden erbjuder betaltjänster måste enskildas behov av dessa tjänster tillgodoses. Såväl privatpersoner som företagare har behov av fungerande grundläggande betaltjänster. Vi vill lyfta fram de problem det innebär för företagare att inte enkelt och säkert kunna lämna ifrån sig sin dagskassa. Många gånger måste företagare dessutom vänta i flera dagar

innan de har pengarna tillgängliga på sitt bankkonto. Vi fruktar att detta kan leda till svårigheter för företagare att etablera sig och driva verksamhet på mindre orter.

Vi vill därför att staten även fortsättningsvis ska ta ansvar för att upprätthålla väl fungerande grundläggande betaltjänster i hela landet och att en översyn görs av hur tillgången till dessa ska förbättras.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

10. Postservice, punkt 11 (S, MP, V)

av Anders Ygeman (S), Monica Green (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Leif Pettersson (S), Lars Johansson (S), Siv Holma (V) och Annika Lillemets (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:T394 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S) i denna del och

bifaller delvis motion

2011/12:T290 av Irene Oskarsson (KD).

Ställningstagande

Det är en viktig princip att alla människor ska ha tillgång till en väl fungerande postservice till rimliga priser oavsett var i landet de bor, anser vi. En god postservice är viktig för att privatpersoner och företag ska kunna leva och verka på landsbygden. Visserligen minskar den privata brevhandlingen, men handeln via internet ökar. De varor som köps via internet måste kunna skickas med post. Vi vill därför att åtgärder ska vidtas för att se till att en god postservice med insamling och utdelning av post och försäljning av frimärken upprätthålls i hela landet.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

Särskilt yttrande

Arbetsmiljön för brevbärare, punkt 12 (S)

Anders Ygeman (S), Monica Green (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Leif Pettersson (S) och Lars Johansson (S) anför:

Vi vill betona vikten av att brevbärarna tillförsäkras en god arbetsmiljö. Det ska finnas möjlighet för lite äldre brevbärare att stanna kvar i sitt yrke utan att det ska innebära risk för förslitningsskador, anser vi. En del i att förbättra arbetsmiljön för brevbärare är att fastighetsboxar installeras i varje trapphus.

Det bör därför tillses att installationerna av fastighetsboxar i trapphus fortsätter. Eftersom arbetet med installationer av fastighetsboxar pågår ser vi ingen anledning till att riksdagen i nuläget ska ta något initiativ i frågan varför vi valt att inte reservera oss i frågan.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:T217 av Maria Stenberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgången till telekommunikationer i fjällvärlden.

2011/12:T218 av Christer Engelhardt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bredbandsutbyggnad.

2011/12:T239 av Ingemar Nilsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om positionering vid användning av larmnumret 112.

2011/12:T241 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgång till bredband eller minst ADSL-standard.

2011/12:T249 av Marianne Åhman och Anita Brodén (båda FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra tillgången till bredband i Värmland och Dalsland.

2011/12:T251 av Isak From m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fungerande omställning till ny teleteknik.

2011/12:T263 av Roger Tiefensee och Anders Flanking (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbättrade möjligheter till data- och telekommunikation på tåg.

2011/12:T266 av Karin Enström (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att verka för ett väl fungerande bredbandsutbud i hela landet.

2011/12:T290 av Irene Oskarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om icke-diskriminerande priser och villkor för Posten.

2011/12:T294 av Krister Örnfjäder (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vidta åtgärder som ger personer och företag tillgång till teletjänster i hela landet.

2011/12:T304 av Andreas Carlson och Lars-Axel Nordell (båda KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att följa upp arbetet med den digitala agendan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att följa tillämpningen av telekomlagstiftningen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förstärka konkurrensen när det gäller fibertillträde.

2011/12:T305 av Andreas Carlson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undersöka åtgärder för att överbrygga den digitala klyftan.

2011/12:T354 av Betty Malmberg m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av vikten av robust och fungerande telefoni och bredband i hela landet.

2011/12:T355 av Johan Löfstrand och Louise Malmström (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om problemen kring onödigt elektroniskt avfall på grund av operatörslåsta produkter.

2011/12:T362 av Désirée Liljevall (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av goda datakommunikationer, som är tillgängliga på likvärdiga villkor, över hela landet.

2011/12:T394 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om god post- och kassaservice i hela landet.

2011/12:T413 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om texttelefoni för hörselskadade.

2011/12:T417 av Agneta Gille m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fastighetsboxar.

2011/12:T419 av Siv Holma m.fl. (V):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att upprätta en e-strategi för it-sektorn i syfte att minska behovet av transporter och därmed minska klimatpåverkan.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetet med en e-strategi på EU-nivå ska ha samma syfte som den som bedrivs på nationell nivå.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten bör ta huvudansvaret för att alla får tillgång till bra bredband till likvärdiga kostnader.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka den samhälleliga kontrollen över och ägandet av it-infrastrukturen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att använda sig av statliga företag som Teracom för att bygga upp en rikstäckande it-infrastruktur.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utforma en tydlig strategi för att öka tillgången till öppna nätverk.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om behoven av, och lämpliga former för, ekonomiskt stöd till fria programvaror som har samhällsekonomisk betydelse.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att statliga myndigheter bör övergå till fri programvara och öppna standarder.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att minska den digitala klyftan i samhället.

2011/12:T422 av Clas-Göran Carlsson och Tomas Eneroth (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bredbandsutbyggnad.

2011/12:T429 av Anders Ygeman m.fl. (S):

32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om god mobiltäckning i hela landet.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om god bredbandstäckning i hela landet.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett tydligare uppdrag för länsstyrelserna i kartläggningen av befintliga nät.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nätstandard.
37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening om vad som anförs i motionen om behovet av ett tydligare uppdrag i kartläggningen av befintliga nät.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förberedelser för en ny it-infrastruktur.

2011/12:T432 av Emil Källström och Helena Lindahl (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en it-infrastruktur som ger hela Sverige möjlighet att växa.

2011/12:T445 av Jörgen Hellman m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen beakta behovet av investeringar i vägar och järnvägar samt bredbands- och mobiltelefoninätet i Dalsland.
I denna del

2011/12:T447 av Gunnar Sandberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mobiltäckning i glesbygd.

2011/12:T448 av Jasenko Omanovic och Ingemar Nilsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om brevbärarnas arbetssituation.

2011/12:T468 av Erik Almqvist (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda för- och nackdelar med att bygga nästa generations mobilnät som statlig infrastruktur öppen för fri konkurrens.

2011/12:MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att styrningen av regeringens budgettilldelning till bredband ska tydliggöras så att effekten inte leder till ersättning för investeringar som operatörerna på kommersiella grunder bör kunna ta.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bredbandsteknikens betydelse för utvecklingen på landsbygden.

2011/12:N249 av Jan R Andersson och Sten Bergheden (båda M):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta betalningsservice och kontant-
hantering på landsbygden.